ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2016

Απρίλιος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Μήνυμα Υπουργού Οικονομικών 3

Β. Στρατηγικός Σχεδιασμός Υπουργείου Οικονομικών 5

Γ. Δράσεις και εξελίξεις κατά το 2016 που σχετίζονται με τις Στρατηγικές Επιδιώξεις του Υπουργείου Οικονομικών 6

Στρατηγική Επιδίωξη 1: «Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης» 6

Μακροοικονομικές εξελίξεις 6

Στρατηγική Επιδίωξη 2: «Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών» 8

I. Δημοσιονομικοί στόχοι 8

II. Δημόσια Οικονομικά 2016 – Γενική Κυβέρνηση 8

III. Αναλυτικά αποτελέσματα εσόδων των Τμημάτων Φορολογίας και Τελωνείων 10

IV. Μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής 13

Στρατηγική Επιδίωξη 3: «Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου» 15

Διαχείριση του Δημοσίου Χρέους 15

Στρατηγική Επιδίωξη 4: «Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας» 17

I. Χρηματοπιστωτικός τομέας 17

II. Κεφαλαιαγορά 18

III. Ασφαλιστικός τομέας 18

IV. Διεθνείς Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί 19

Στρατηγική Επιδίωξη 5: «Αποδοτικός δημόσιος τομέας» 21

I. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις 21

II. Εξυπηρέτηση και προστασία του Πολίτη 22

III. Ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας 24

Στρατηγική Επιδίωξη 6: «Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους» 28

I. Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων 28

II. Διαχείριση κινητής και ακίνητης περιουσίας 29

Στρατηγικη Επιδίωξη 7: «Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση» 30

I. Ενοποίηση Φορολογικών Αρχών 30

II. Φορολογική μεταρρύθμιση 30

III. Διεθνή φορολογικά θέματα 31

IV. Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας 33

V. Δράσεις για την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης 33

Δ. Χρήσιμες Πηγές Πληροφόρησης 34

Α. ΜΗΝΥΜΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Φίλες και φίλοι,

με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω και φέτος την Ετήσια Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών για το 2016. Μια χρονιά που σηματοδότησε την οριστική έξοδο από την ύφεση και την επιστροφή της οικονομίας μας στη σταθερότητα και την ανάπτυξη. Δίχως άλλο, πρόκειται για μια χρονιά ορόσημο, εντός της οποίας τον Μάρτιο του 2016, ολοκληρώθηκε, το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, αξιοποιώντας μόνο τα ¾ περίπου της διαθέσιμης πιστωτικής δυνατότητας, δείχνοντας εμφατικά ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει πλέον θέσει γερές βάσεις για την επιστροφή της στις αγορές.

Χάρη στην σύνεση αλλά και το ζήλο για την επανεκκίνηση της οικονομίας που επέδειξαν οι οικονομικοί συντελεστές στο σύνολό τους, περιλαμβανομένων των κυβερνητικών υπηρεσιών, επιτεύχθηκε η εντυπωσιακή αναστροφή της κατάστασης της οικονομίας μας η οποία εκθειάστηκε από την ΕΕ και το ΔΝΤ. Μέσα από την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος και τη δημοσιονομική πειθαρχία, η χώρα μας επανήλθε στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές.

Έπειτα από μια παρατεταμένη περίοδο οικονομικής δυσπραγίας, οι θυσίες των συμπολιτών μας επιβραβεύτηκαν, με την οικονομία πλέον να παρουσιάζει δυναμική ανάκαμψη και γοργούς ρυθμούς ανάπτυξης καταγράφοντας το 2016, αύξηση γύρω στο 2,8%. Μια ανάκαμψή η οποία επιτεύχθηκε όχι με πρόσθετες επιβαρύνσεις στα κοινωνικά στρώματα, αλλά τουναντίον με φορολογικές ελαφρύνσεις.

Η επιτυχία της Κύπρου, λαμβάνει ακόμη μεγαλύτερη σημασία, αναλογιζόμενοι το ασταθές οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον στο οποίο δρούμε με τις συνεχιζόμενες προκλήσεις και την απειλή του μεταναστευτικού προβλήματος, καθώς και την αβεβαιότητα που προκάλεσε στο ευρωπαϊκό στερέωμα η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου για έξοδο από την Ε.Ε. («BREXIT»).

Το τραπεζικό σύστημα στηρίζεται πλέον σε πιο στερεές βάσεις και η οικονομική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων ανακάμπτει σταδιακά σε ότι αφορά κεφαλαιοποίηση, ρευστότητα και επικερδότητα. Παραμένει, ωστόσο, η πρόκληση της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η ανάγκη αξιοποίησης του βελτιωμένου ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου που έχει θεσμοθετηθεί κατά την προηγούμενη διετία.

Κατά τη διάρκεια του 2016, συνεχίστηκε με επιτυχία η χρηματοδότηση της πραγματικής αγοράς και η προώθηση της επιχειρηματικότητας, μέσα από την εξασφάλιση προγραμμάτων χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη και την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Από πλευράς δημόσιων οικονομικών, επικεντρωνόμαστε στη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας, μεταξύ άλλων, μέσω της κατάρτισης ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και της βιώσιμης διαχείρισης των δημοσίων δαπανών. Ενθαρρύνουμε τη συνετή και σχεδιασμένη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων από τα Υπουργεία, ενισχύοντας τη στοχοθεσία μέσα από το στρατηγικό σχεδιασμό, την ευελιξία, τη λογοδοσία, την υπευθυνότητα και τη διαφάνεια σε όλες τις πτυχές των δημόσιων οικονομικών.

Η πλήρης ενοποίηση των φορολογικών τμημάτων συνεχίστηκε και δη με το διορισμό πλήρους διευθυντικής ομάδας και την ενίσχυση της διοικητικής του ικανότητας, την προώθηση της φορολογικής μεταρρύθμισης με την παραχώρηση φορολογικών κινήτρων για επενδύσεις σε καινοτόμες επιχειρήσεις, τη δραστική μείωση της φορολογίας στον τομέα των ακινήτων, τον τερματισμό στο τέλος του 2016 της έκτακτης φορολογίας επί των μισθών, την εναρμόνιση του φορολογικού κανονιστικού πλαισίου και την υιοθέτηση προτύπων διαφάνειας ώστε να συνάδει πλήρως με τις απαιτήσεις του Παγκόσμιου Φόρουμ του ΟΟΣΑ. Συμπληρωματικά ως προς την ενίσχυση και προσέλκυση ξένων επενδύσεων, έδρασε και η διατήρηση και επέκταση του υφιστάμενου δικτύου Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η επέκταση του δικτύου των ΚΕΠ, με τη σύσταση 2ου ΚΕΠ στο κέντρο της Λευκωσίας, ο περαιτέρω μηχανογραφικός εκσυγχρονισμός της δημόσιας υπηρεσίας και η επέκταση καινοτόμων εφαρμογών προς την υπηρεσία του πολίτη και των επιχειρήσεων μέσα από την υλοποίηση της στρατηγικής για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, καθώς και η απλοποίηση του καθεστώτος της απασχόλησης του εκτάκτου προσωπικού της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Δίχως άλλο, έχοντας πλέον εξασφαλίσει την απαραίτητη οικονομική σταθερότητα, η κυριότερη προτεραιότητα μας εντός του 2017 είναι η διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της πραγματικής οικονομίας, η συνέχιση της συνετής διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών και η προώθηση και υλοποίηση εκσυγχρονιστικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που θα αποτελέσει μοχλό περαιτέρω οικονομικής ανάπτυξης και που θα συνεισφέρει σημαντικά στην ενδυνάμωση του κλίματος εμπιστοσύνης προς την Κύπρο από τους εταίρους μας, τους ξένους επενδυτές και τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές.

Φίλες και φίλοι,

Μέσα από την συλλογική προσπάθεια έχουμε εξέλθει από την κρίση και αναστρέψει οριστικά την πορεία της οικονομίας. Έχουμε εξασφαλίσει μια δεύτερη ευκαιρία την οποία πρέπει τώρα να διαχειριστούμε υπεύθυνα, συνεχίζοντας την προσπάθεια με την ίδια συνέπεια και την ίδια ένταση. Κλείνοντας, οφείλω να συγχαρώ και να ευχαριστήσω τις παραγωγικές δυνάμεις αυτού του τόπου, καθώς και το προσωπικό της δημόσιας υπηρεσίας και ιδιαιτέρως του Υπουργείου Οικονομικών, για την αφοσίωση, εγκαρτέρηση και εργατικότητά τους για να γίνει πραγματικότητα αυτό που πριν λίγα χρόνια φάνταζε ακατόρθωτο.

Χάρης Γεωργιάδης

Υπουργός Οικονομικών

Β. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Τα τελευταία τρία χρόνια στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών, το Υπουργείο Οικονομικών έχει καταρτίσει Στρατηγικό Σχέδιο το οποίο συνοδεύει τον Προϋπολογισμό στη νέα του μορφή, στη βάση δραστηριοτήτων. Συνεπώς, η Ετήσια Έκθεση συμβαδίζει και αντανακλά το περιεχόμενο του Στρατηγικού Σχεδίου, το οποίο κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων μαζί με τον Προϋπολογισμό.

Η Ετήσια Έκθεση έχει προσαρμόσει τη μορφή και το περιεχόμενο της για να προσφέρει έναν απολογισμό των ενεργειών του Υπουργείου ως προς την επίτευξη των **Στρατηγικών Επιδιώξεών** του, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό του Σχέδιο[1] και παρατίθενται πιο κάτω:

1η Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης.

2η Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.

3η Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου.

4η Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

5η Αποδοτικός δημόσιος τομέας.

6η Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους.

7η Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση.

[1] Το Στρατηγικό Σχέδιο για το 2017-2019 βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών: http://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201702/231/docs/18_mof_abb_2017_2019_final.pdf

Γ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 2016 ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 1: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Μετά από μια πρωτόγνωρη περίοδο ύφεσης, η οικονομία συνεχίζει να παρουσιάζει τάσεις ανάκαμψης, με θετικό ρυθμό ανάπτυξης το 2016 για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, καταγράφοντας αύξηση γύρω στο 2,8%. Η εξέλιξη αυτή καταδεικνύει την επαναφορά της κυπριακής οικονομίας σε συνθήκες ομαλοποίησης και συμπαγούς ανάπτυξης. Η καλύτερη από ότι αναμενόταν εξέλιξη της οικονομίας, που οδήγησε σε ολοκλήρωση του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής τον Μάρτιο του 2016, μαζί με τη σταδιακή αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα, δημιούργησαν και διατήρησαν κλίμα βελτιωμένης εμπιστοσύνης.

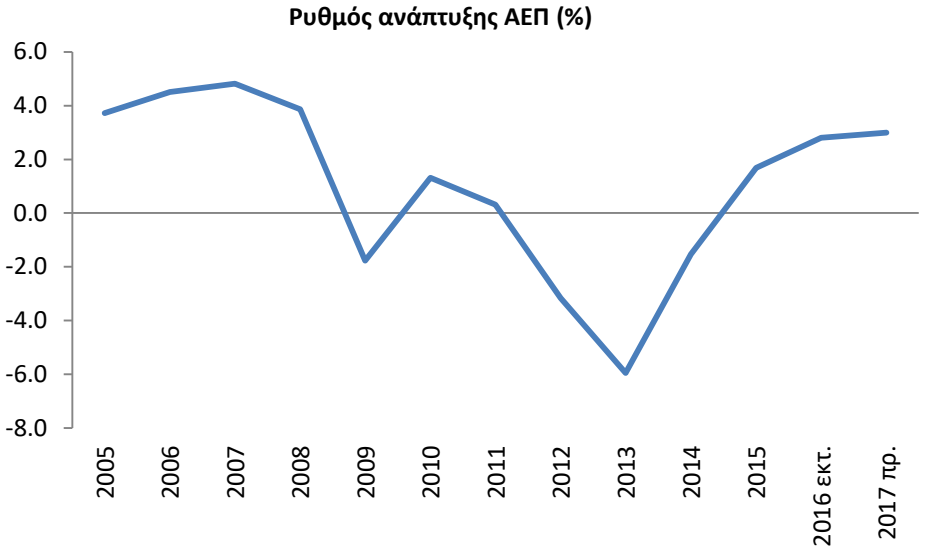

Υπ. Οικονομικών: Ρυθμός ανάπτυξης ΑΕΠ (%) κατά την περίοδο 2005-17 (εκτίμηση για το 2016 πρόβλεψη για το 2017)

Η πιο πάνω θετική εξέλιξη σημειώθηκε σε ένα ρευστό οικονομικά περιβάλλον, δεδομένων των γεωπολιτικών εξελίξεων στη γύρω περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου περιλαμβανομένου και του μεταναστευτικού προβλήματος. Επιπρόσθετα, η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου για έξοδο από την Ε.Ε. (γνωστή ως «BREXIT»), επιδείνωσε περαιτέρω το κλίμα αβεβαιότητας για την παγκόσμια οικονομία.

Από πλευράς ζήτησης, αύξηση σε πραγματικούς όρους παρουσίασαν η ιδιωτική κατανάλωση, οι επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου όπως και οι καθαρές εξαγωγές.

Από τομεακής πλευράς, η αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης οφείλεται κατά κύριο λόγο στους τομείς των ξενοδοχείων και εστιατορίων, επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες,

λιανικό και χονδρικό εμπόριο, μεταποίηση και κατασκευές ενώ αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης κατέγραψαν οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει για τον τομέα του τουρισμού, που παρά τις γενικά αντίξοες συνθήκες, τον μεγάλο ανταγωνισμό από άλλους φθηνότερους προορισμούς και την απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου για έξοδο από την Ε.Ε, ο αριθμός αφίξεων παρουσίασε αύξηση γύρω στο 20% για ολόκληρο το 2016 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, που σε απόλυτους αριθμούς αποτελεί την καλύτερη επίδοση που έχει καταγραφεί ποτέ στην Κύπρο.

Η ανεργία το 2016, εκτιμάται να έχει μειωθεί γύρω στο 13% του εργατικού δυναμικού, έναντι ποσοστού ανεργίας 14,9% το 2015, παρουσιάζοντας σημαντική πτωτική τάση. Σημειώνεται ότι η ανεργία και γενικότερα η αγορά εργασίας, κατά κανόνα, παρουσιάζει χρονική υστέρηση έναντι των μεταβολών του ΑΕΠ.

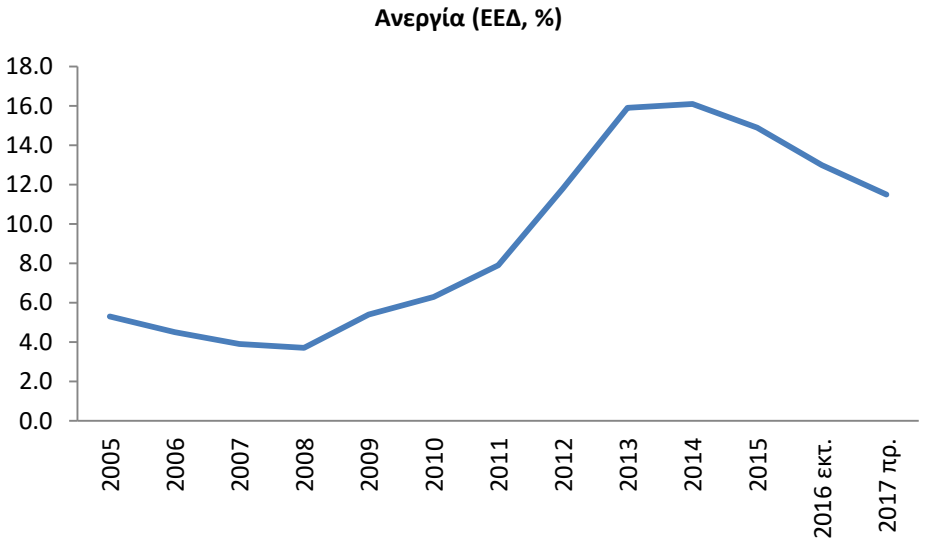

Υπ. Οικονομικών: Ανεργία (ΕΕΔ%) κατά την περίοδο 2005-2017 (εκτίμηση για το 2016 πρόβλεψη για το 2017)

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΣΚ), για το 2016, ήταν αρνητικός της τάξης του 1,4%, αντικατοπτρίζοντας τη σημαντική μείωση στις τιμές πετρελαίου στη διεθνή αγορά και κατ' επέκταση τη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 2: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ»

Ι. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών, επιτυγχάνεται μεταξύ άλλων, μέσω της ισοσκέλισης του δημοσιονομικού ισοζυγίου, επιτυγχάνοντας το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Στόχο. Η πολιτική αυτή διασφαλίζει τη διατήρηση της Κυπριακής οικονομίας σε τροχιά ανάκαμψης, εξασφαλίζοντας παράλληλα σταθερή πρόσβαση στις διεθνείς χρηματαγορές.

Τον Μάιο του 2013, το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε Σύσταση στην Κύπρο για την υιοθέτηση διαρθρωτικών μέτρων που θα οδηγούσαν σε διόρθωση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2016. Το 2015, το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης περιορίστηκε στο 1,1% του ΑΕΠ, υπερκαλύπτοντας κατά πολύ τον αρχικό στόχο του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα την έναρξη της διαδικασίας έκδοσης σύστασης για ανάκληση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος κατά της Κύπρου από την Επιτροπή, από τον Απρίλιο του 2016, ένα έτος νωρίτερα από τον καθορισμένο χρόνο.

Το 2016, το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης ήταν πλεονασματικό της τάξης των €64,4 εκ. (0,4% του ΑΕΠ), ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε στα €529,1 εκ. (3% του ΑΕΠ). Τα θετικά αποτελέσματα εδράζονται στη συνετή δημοσιονομική πολιτική και αντικατοπτρίζεται στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο που ενσωματώνει δεσμευτικές ανώτατες οροφές δαπανών, σε συνδυασμό με μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης τα οποία είχαν ληφθεί τη διετία 2012-13.

Η επίτευξη και διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων ικανοποιητικού ύψους, συντείνουν στη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και ιδιαίτερα του δημόσιου χρέους, διασφαλίζοντας έτσι την αναστροφή της αυξητικής πορείας του δημόσιου χρέους και τοποθέτησής του σε πτωτική πορεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το κυκλικά προσαρμοσμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο κατά το 2016 ήταν πλεονασματικό της τάξης του 1,1% του ΑΕΠ. Τα πιο πάνω θετικά αποτελέσματα, σε συνδυασμό με τον τερματισμό των προσωρινών δημοσιονομικών μέτρων, παρέχουν τη δυνατότητα στην Κυβέρνηση για την υιοθέτηση, υπό τις περιστάσεις, ουδέτερης δημοσιονομικής στάσης, επιτρέποντας έτσι την ελεύθερη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών που θα λειτουργήσουν αντικυκλικά, δίδοντας περαιτέρω ώθηση στην ανάκαμψη της οικονομίας.

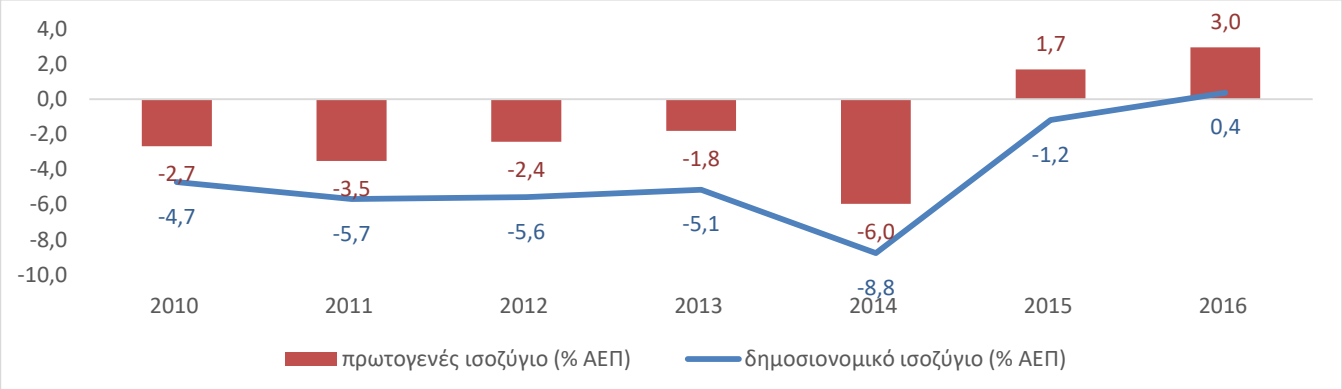

Υπουργείο Οικονομικών: Πρωτογενές και Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (ως % του ΑΕΠ) 2010-2016 (*Σημ.: Δεν περιλαμβάνεται η ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας 1.8 δισ το 2012 αλλά περιλαμβάνεται η ανακεφαλαιοποίηση του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα με ποσό ύψους €1,5 δις (8,7% του ΑΕΠ) και €175 εκ. (1% του ΑΕΠ) για το 2014 και 2015, αντίστοιχα.)*

II. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ 2016 – ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Τα δημόσια έσοδα έφτασαν στα €7.019,4 εκ. το 2016 σε σύγκριση με €6.883,3 εκ. το 2015 σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 2%.

Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις από φόρους στην παραγωγή και εισαγωγές κατά το 2016 έφτασαν τα €2.732,8 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 5% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (€2.601,2 εκ.), κυρίως λόγω αύξησης των εσόδων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, τα οποία ανήλθαν στα €1.595,7 εκ. το 2016 σε σύγκριση με €1.506,2 εκ. το 2015, αντικατοπτρίζοντας τη βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή ανήλθαν στα €396,2 εκ. σε σχέση με €379,0 εκ. κατά το 2015 σημειώνοντας αύξηση 4,5%, παρά την ήπια χειμερινή περίοδο, καταδεικνύοντας έτσι αύξηση στην κατανάλωση για σκοπούς διακίνησης. Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα καπνικά σημείωσε μείωση 1,5%, φτάνοντας τα €188,9 εκ. σε σχέση με €191,8 εκ. κατά το 2015.

Οι εισπράξεις από εισαγωγικούς δασμούς κατά το 2016 ανήλθαν στα €26,5 εκ. σε σύγκριση με €25,3 εκ. το 2015, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 4,7%. Επίσης, οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στην αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά ανήλθαν στα €36,1 εκ. σε σχέση με τις αντίστοιχες εισπράξεις κατά το 2015 που ήταν €34,2 εκ., σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 5,6%. Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα άλλα προϊόντα (π.χ. οχήματα, κρύσταλλα) ανήλθαν στα €10,4 εκ. σε σχέση με €8,7 εκ. κατά το 2015, σημειώνοντας αύξηση 19,5%.

Οι εισπράξεις από τους φόρους στο εισόδημα και περιουσία ανήλθαν στα €1.755,3 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση 2,1% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (€1,719.1 εκ.). Οι εισπράξεις από τον εταιρικό φόρο ανήλθαν στα €676,9 εκ. σε σχέση με €628,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 7,7%. Αντίθετα, οι εισπράξεις από εισόδημα που προέρχεται από εκμετάλλευση περιουσίας παρουσίασαν μείωση της τάξης του 20,1%, φτάνοντας τα €190,4 εκ. το 2016 σε σχέση με €238,5 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, που οφείλεται κυρίως στο κατά €40 εκ. μειωμένο μέρισμα που διατέθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Μείωση σημειώθηκε στα έσοδα από την έκτακτη εισφορά για την άμυνα της τάξης του 11,5%, με τα έσοδα να περιορίζονται από €346,6 εκ. το 2015 σε €330,6 εκ. το 2016. Κύριος λόγος αυτής της μείωσης ήταν οι εισφορές από τόκους, οι οποίες περιορίστηκαν το 2016 στα €139,5 εκ. σε σύγκριση με €189,1 εκ. κατά το 2015.

Αύξηση παρουσίασαν οι εισπράξεις από το φόρο στα εισοδήματα των υπαλλήλων της τάξης του 3,8%, με τις εισπράξεις να ανέρχονται στα €360,6 εκ. το 2016 σε σχέση με €347,3 εκ. το 2015, ως αποτέλεσμα της αύξησης της απασχόλησης και των απολαβών. Η βελτίωση στην αγορά εργασίας συνείσφερε επίσης και στην αύξηση των εισφορών στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίες ανήλθαν στα €1.537,5 εκ. κατά το 2016 σε σχέση με €1.482,9 εκ.

Παράλληλα, το σκέλος των δαπανών κατά το 2016 στο σύνολο τους παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, της τάξης του 1,8%. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες το 2016 έφτασαν τα €6.955,0 εκ. σε σύγκριση με €7.079,7 εκ. το 2015. Οι δαπάνες για το κρατικό μισθολόγιο παρουσίασαν το 2016 οριακή αύξηση και ανήλθαν στα €2.256 εκ. σε σχέση με €2.224,7 εκ. τον προηγούμενο χρόνο και η ενδιάμεση κατανάλωση περιορίστηκε στα €645,5 εκ. σε σχέση με €691,8 εκ. τον προηγούμενο

χρόνο, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 6,7%. Η μείωση αυτή, αποδίδεται στη μείωση των δαπανών για κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και καυσίμων (μείωση 17,0%).

Οι κοινωνικές παροχές ανήλθαν στα €2.563,2 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 3,9% σε σχέση με το 2015, κυρίως λόγω αύξησης πληρωμών για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, καθώς και των συντάξεων. Η πιο πάνω αύξηση αντισταθμίστηκε από τη μείωση στις πληρωμές για ανεργιακό επίδομα οι οποίες περιορίστηκαν σημαντικά στα €85,2 εκ. το 2016, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 12,4% σε σχέση με €97,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, ενώ παράλληλα το πληρωτέο ποσό για πλεονάζον προσωπικό κατά το 2016 ανήλθε στα €52,0 εκ., σημειώνοντας μικρή αύξηση της τάξης του σε σχέση με το 2015 (€50,0 εκ.). Οι εξελίξεις αυτές θεωρούνται θετικές, εφόσον καταδεικνύουν άμεσα τις τάσεις βελτίωσης στην αγορά εργασίας.

Μείωση της τάξης του 6,2% σημειώθηκε στις δαπάνες για τόκους οι οποίες ανήλθαν στα €464,7 εκ. το 2016 σε σχέση με €495,4 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Τέλος, οι δαπάνες πάγιου κεφαλαίου κατά το 2016 σημείωσαν αύξηση της τάξης του 27,3% κυρίως λόγω επιτάχυνσης της υλοποίησης των αναπτυξιακών έργων και προγραμμάτων.

III. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Τμήμα Φορολογίας

Τα συνολικά έσοδα του Τμήματος για το έτος 2016 έφτασαν στα €3,6 δισ. σημειώνοντας αύξηση ίση με €95,7εκ. (2,7%) σε σχέση με το 2015 που εισπράχθηκαν €3,5 δισ. και υπερκαλύπτοντας τη μείωση των €41εκ. (-1,2%) που παρατηρήθηκε μεταξύ 2015 και 2014. Αναλυτικά οι εισπράξεις κατά πηγή προέλευσης παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Εισπράξεις Τμήματος Φορολογίας για το έτος 2016 σε σχέση με το 2015				
ΕΙΔΟΣ ΦΟΡΟΥ	2016	2015	Αύξηση / (Μείωση)	Μεταβολή %
	€	€		
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	1.268.112.196	1.205.249.363	62.862.833	5,2%
ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	1.378.180.689	1.293.478.518	84.702.171	6,5%
ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (Τελωνεία)	398.788.026	394.552.704	4.235.322	1,1%
ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	57.436.582	103.702.132	-46.265.550	-44,6%
ΦΟΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	67.887.308	44.900.296	22.987.012	51,2%
ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΜΥΝΑΣ	292.514.935	329.095.522	-36.580.587	-11,1%
ΤΕΛΗ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ	32.440.676	28.235.089	4.205.587	14,9%
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	742.512	1.991.475	-1.248.963	-62,7%
ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ/ΑΥΤΟΕΡΓ/ΑΠΟΚΟΠΗ	97.863.399	97.074.926	788.473	0,8%
ΟΛΙΚΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ	**3.593.966.323**	**3.498.280.025**	**95.686.298**	**2,7%**

Τμήμα Φορολογίας: Εισπράξεις κατά πηγή προέλευσης 2015 - 2016

Η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκε στα έσοδα από ΦΠΑ (€84,7 εκ.) και από Φόρο Εισοδήματος με €62,9εκ. σε σχέση με το 2015. Παράλληλα, η μεγαλύτερη απώλεια στα συνολικά έσοδα του έτους σε απόλυτους αριθμούς, όπως είναι αναμενόμενο, λόγω της αλλαγής νομοθεσίας και της επιπρόσθετης έκπτωσης (72,5%-75%) που παραχωρήθηκε, προέρχεται από το Φόρο Ακίνητης Ιδιοκτησίας (€46,3εκ.), ενώ ακολουθεί και η απώλεια των €36,6εκ. από την Έκτακτη

Εισφορά για την Άμυνα. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη σχετική σταθερότητα (1,5%) των επιστροφών ΦΠΑ για το έτος 2016 σε σχέση με το έτος 2015.

	2016	2015	Αύξηση / Μείωση	Μεταβολή %
Επιστροφές ΦΠΑ	€ 192.996.644	€ 190.096.330	€ 2.900.314	1,5%

Τμήμα Φορολογίας: Επιστροφές ΦΠΑ 2015 - 2016

Καθυστερημένοι οφειλόμενοι φόροι Τμήματος Φορολογίας

Το Τμήμα Φορολογίας, δίνει μεγάλη έμφαση στην είσπραξη των καθυστερημένων οφειλομένων φόρων, γι' αυτό στα πλαίσια της ενοποίησης του Τμήματος, συστάθηκε εξειδικευμένη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Είσπραξης Οφειλών, η οποία έχει άμεση συνεργασία με τα Επαρχιακά Γραφεία του Τμήματος.

Το Τμήμα Φορολογίας κατά το 2016, συνεχίζει να εφαρμόζει ποινικές και αστικές διώξεις, εφαρμογή «memos», «writ» και κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών (garnishing of bank accounts). Σημειώνεται επίσης, ότι κατά το 2016 έχουν τεθεί κριτήρια με τα οποία αξιολογούνται υποθέσεις αναδιαρθρώσεων δανείων που εμπλέκουν μεταβιβάσεις ακινήτων. Με τα εν λόγω κριτήρια, είναι εφικτή η αποπληρωμή των οφειλών που συνδέονται με το ακίνητο και μέρος άλλων οφειλών προς το Τμήμα, πράγμα που επιφέρει μαζικά έσοδα λόγω συνολικής διευθέτησης οφειλών σε ένα γενικότερο πλάνο διακανονισμού.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΦΟΡΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ 31/12/2016	ΣΥΝΟΛΟ 31/12/2015
	€	€	€	€	€
Σύνολο οφειλόμενων φόρων	**1.540.356.393**	**559.865.476**	**159.649.232**	**2.259.871.101**	**2.166.553.849**
Μείον: Κατηγορίες μη άμεσα εισπράξεων ποσών φόρου	889.801.890	371.735.954	92.778.840	1.354.316.684	1.301.125.136
Σύνολο αμέσως απαιτητού ποσού φόρου	**650.554.503**	**188.129.522**	**66.870.392**	**905.554.417**	**865.428.713**
Μείον: Μείων ποσά φόρου που βρίσκονται κάτω από δικαστικά μέτρα	210.386.180	94.403.376	28.186.830	332.976.386	353.526.551
Μείον: Μείων ποσά φόρου που βρίσκονται κάτω από νέα εισπρακτικά μέτρα	110.158.918	30.588.527	9.347.140	160.256.978	113.345.708
Καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα κατά την 31/12/2016 πριν την κατάσχεση ποσών από τραπεζικούς λογαριασμούς	**330.009.405**	**63.137.618**	**29.336.423**	**422.483.446**	**398.556.454**
Μείον: Κατάσχεση ποσών από τραπεζικούς λογαριασμούς (garnishing of bank accounts)				910.939	900.575
Καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα κατά την 31/12/2016				**421.572.507**	**397.655.879**

Τμήμα Φορολογίας: Ανάλυση οφειλομένων φόρων 2016

Το ποσό του αμέσως απαιτητού χρέους πριν τη διενέργεια εισπρακτικών μέτρων κατά το Δεκέμβριο 2016 ήταν €905,6εκ συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων, σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό των €865,4εκ που σημειώθηκε κατά το Δεκέμβριο 2015.

Το σύνολο των φόρων που βρίσκονταν κάτω από μέτρα είσπραξης κατά το Δεκέμβριο 2016 ήταν €493εκ, σημειώνοντας €16εκ αύξηση σε σχέση με το 2015 που ήταν €467εκ. Το καθαρό εισπράξιμο

ποσό οφειλόμενων φόρων πριν την εφαρμογή του μέτρου κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών, κατά το Δεκέμβριο 2015 ήταν €422,5εκ. σε σχέση με τα €398,6εκ. που ήταν το 2015, κάτι που αποδεικνύει ότι το χρέος είναι πιο πρόσφατο και ίσως ευκολότερο να εισπραχθεί. Το καθαρό αμέσως απαιτητό ποσό φόρου χωρίς μέτρα είσπραξης κατά την 31/12/2016 στα €421,6εκ. Κατά το 2016 συνεχίστηκε η εφαρμογή του μέτρου κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών (garnishing of bank accounts) που εισήχθηκε και εφαρμόστηκε πιλοτικά κατά το έτος 2015.

Τμήμα Τελωνείων

Κατά το 2016, τα συνολικά τα έσοδα του Τμήματος Τελωνείων ανήλθαν στα €1.066,3 εκ., παρουσιάζοντας ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 2,3% (€24,3 εκ.) σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2015 που ήταν €1.042,0 εκ. Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνεται ποσό ΦΠΑ που έχει εισπραχθεί κατά την είσοδο/εισαγωγή εμπορευμάτων ύψους €403,9 εκ. και το οποίο εμφανίζεται στα συνολικά έσοδα του Τμήματος Φορολογίας.

Οι εισπράξεις από εισαγωγικούς δασμούς Φόρους Κατανάλωσης και Άλλα Έσοδα αυξήθηκαν κατά €19,1 εκ. (3%) φτάνοντας έτσι στα €662,4 εκ. σε σύγκριση με €643,3 εκ. που ήταν το 2015. Συγκεκριμένα, οι εισπράξεις από εισαγωγικούς δασμούς κατά το 2016 ανήλθαν στα €26,5 εκ. σε σύγκριση με €25,3 εκ. το 2015, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 4,7% και οι συνολικές εισπράξεις από φόρους κατανάλωσης αυξήθηκαν κατά €17,9 εκ. (2,9%) σε σχέση με τις εισπράξεις του προηγούμενου χρόνου, φτάνοντας στα €631,6 εκ. Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά τα έσοδα και οι εισπράξεις του Τμήματος Τελωνείων:

Εισπράξεις Τμήματος Τελωνείων για το έτος 2016 σε σχέση με το 2015				
Έτος / Έμμεσοι Φόροι	2016 (€ εκ.)	2015 (€ εκ.)	2016/2015	
			Αύξηση/Μείωση (€ εκ.)	Μεταβολή (%)
Εισαγωγικοί Δασμοί	26,5	25,3	+1.2	+4,7
Φόροι Κατανάλωσης	631,6	613,7	+17,9	+2,9
Άλλα Έσοδα	4,3	4,3	0,0	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	**662,4**	**643,3**	**+19,1**	**+3,0**
ΦΠΑ Εισαγωγής/Εισόδου*	403,9	398,7	+5,2	+1,3
ΣΥΝΟΛΟ	**1066,3**	**1042,0**	**+24,3**	**+2,3**
* το ΦΠΑ εισαγωγής/εισόδου περιλαμβάνεται στα συνολικά έσοδα του Τμήματος Φορολογίας.				

Τμήμα Τελωνείων: Έσοδα 2015-2016

Εισπράξεις Τμήματος Τελωνείων για τα έτη 2016-2015 ανά κονδύλι προϋπολογισμού		
Έτος / Έμμεσοι Φόροι	2016 (€ εκ.)	2015 (€ εκ.)
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ	26.448.174,63	25.209.595,91
ΕΙΣΑΓ. ΔΑΣΜΟΙ ΤΜ. ΤΑΧΥΔΡ. ΥΠΗΡ.	63.172,85	81.066,89
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΚΥΡ. ΠΕΡΙΟΧ. ΒΑΣΕΩΝ	22,41	12.675,78
Α. ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ	**26.511.369,89**	**25.303.338,58**
ΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ		
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	396.187.134,83	378.966.157,34
ΚΑΠΝΟΣ	186.563.100,30	189.536.785,59
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ	22.821.332,32	21.863.321,84
ΖΥΘΟΣ	13.296.277,24	12.349.364,89

ΠΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΟΥΡΑΚΙΑ	2.351.617,21	2.273.386,27
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ	45.085,80	46.925,20
ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ	250.876.69	269.763,26
ΟΧΗΜΑΤΑ	8.576.554.41	7.257.871,21
ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ "ΤΖΙΠ"	28.799,75	80.622,74
ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΠΛΟΚΑΜΠΙΝΑ	106.599,15	53.640,12
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΤΕΣ	417.831,22	274.190,75
ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ "VAN"	0,00	103,44
ΠΡΟΣΘ. ΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛ. ΣΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	976.643,11	722.465,74
Β. ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	**631.621.852,03**	**613.694.598,39**
ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ		
ΑΔΕΙΕΣ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ	843.882,06	867.506,81
ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ	54.940,04	67.625,92
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΕΡΩΡΙΩΝ	1.146.478,34	1.122.792,87
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	7.279,47	7.436,87
ΕΝΟΙΚΙΑ ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ	103.982,63	80.817,10
ΕΠΙΒ. ΠΑΝΩ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡ. ΦΟΡΟΥΣ	331.599,21	345.180,79
ΧΡΗΜ. ΠΟΙΝΕΣ ΕΞΩΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	671.708,22	746.391,46
ΑΛΛΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΟΦΕΙΛΕΣ	629.244,37	594.671,39
ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.	192.406,69	158.992,09
ΧΟΡΗΓΙΑ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΕΣ	194.513,44	170.047,95
ΑΛΛΟΙ ΤΟΚΟΙ	109.779,30	128.141,30
Γ. ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	**4.285.813,77**	**4.289.604,55**
ΣΥΝΟΛΟ Α+Β+Γ	**662.419.035,69**	**643.287.541,52**
ΦΠΑ Εισαγωγής/Εισόδου*	403.838.123	398.702.821
ΣΥΝΟΛΟ (περιλαμβ. του ΦΠΑ εισόδου/εισαγωγής)	**1066.257.159**	**1.041.990.363**

Τμήμα Τελωνείων: Έσοδα 2015-2016 ανά κονδύλι

Το Τμήμα Τελωνείων έχοντας ως στόχο τη διασφάλιση των εσόδων της Δημοκρατίας, την έγκαιρη είσπραξη εισαγωγικών δασμών, φόρων κατανάλωσης και ΦΠΑ και τη διευκόλυνση του νομίμου εμπορίου αναπτύσσει και εφαρμόζει καθημερινά αποτελεσματικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, ηλεκτρονικά συστήματα, τελωνειακές διαδικασίες και αναπτύσσει εξειδικευμένες δεξιότητες.

Συνεπώς, στα πλαίσια αυτά, κατά το 2016, το Τμήμα Τελωνείων προέβηκε σε έλεγχο εμπορευμάτων που αφορούσε 9.978 διασαφήσεις (ποσοστό 8.45%), σε σύνολο 117.970 διασαφήσεων εισαγωγής/εξαγωγής/διαμετακόμισης. Οι διασαφήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά, συνεισφέροντας στην απλοποίηση και επιτάχυνση των τελωνειακών διαδικασιών και στη διευκόλυνση του επιχειρηματικού κόσμου.

IV. ΜΕΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, μέσω της διαδικασίας κατάρτισης του Προϋπολογισμού, έχουν υιοθετηθεί οι ακόλουθες πολιτικές:

(α) Απασχόληση στο δημόσιο τομέα

Στα πλαίσια της διατήρησης της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, το 2016 συνεχίστηκε η περιοριστική πολιτική απασχόλησης που ακολουθήθηκε κατά το Πρόγραμμα Προσαρμογής μέσω:

i. της προσπάθειας της κατάργησης κενών μόνιμων θέσεων, πέραν του στόχου που έχει επιτευχθεί για κατάργηση 1.880 θέσεων,
ii. της συνέχισης της μείωσης του αριθμού των υπαλλήλων της Γενικής Κυβέρνησης προς επίτευξη του στόχου μείωσης κατά 4.500 υπαλλήλους την περίοδο του προγράμματος προσαρμογής, και
iii. της διατήρησης σε γενικές γραμμές, των ρυθμίσεων που αφορούν στην καταβολή επιδομάτων, αποζημιώσεων και άλλων οικονομικών ωφελημάτων.

Η απασχόληση στο δημόσιο τομέα από 1/1/2012 μέχρι 31/12/2016 μειώθηκε κατά 4,132 άτομα, ενώ, κατά την περίοδο 2013-2016 καταργήθηκαν 1.928 κενές θέσεις (1,318 θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία και 610 θέσεις Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού). Επιπρόσθετα, με τον Προϋπολογισμό του 2017 καταργήθηκαν ακόμα 9 κενές μόνιμες θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία και 70 κενές θέσεις Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού.

Επίσης, συνεχίστηκε η απαγόρευση της πλήρωσης κενών θέσεων Πρώτου Διορισμού, Προαγωγής και Πρώτου Διορισμού και Προαγωγής (υπαλληλικές θέσεις), η παγοποίηση στις προσλήψεις ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού με μερικές εξαιρέσεις, η μη δημιουργία πρόσθετων μόνιμων θέσεων και της μη αναβάθμισης μισθοδοτικών κλιμάκων, με ειδικές εξαιρέσεις, καθώς και η απαγόρευση της πρόσληψης εργοδοτουμένων ορισμένου χρόνου για ολόκληρη τη δημόσια υπηρεσία και της αντικατάστασης υπαλλήλων που αποχωρούν από την υπηρεσία για οποιοδήποτε λόγο, με νέες προσλήψεις εργοδοτουμένων ορισμένου χρόνου. Από την τελευταία απαγόρευση εξαιρούνται μόνο τα Υπουργεία/ Τμήματα/ Υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Άρθρο 16 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 2016, Νόμος του 2015 (Ν. 49(ΙΙ)/2015), που αφορούν κυρίως στους τομείς της Υγείας και της Παιδείας, ενώ υλοποιήθηκε επίσης και η πρόσληψη 2,945 Οπλιτών στον Κυπριακό Στρατό, από τον Νοέμβριο του 2016.

(β) Απολαβές στο δημόσιο τομέα
Το 2016 συνεχίστηκε η εφαρμογή των μέτρων που υιοθετήθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια για συγκράτηση/μείωση του κρατικού μισθολογίου (κρατική υπηρεσία και ευρύτερος δημόσιος τομέας). Ενδεικτικά αναφέρονται τα μέτρα όπως η συνέχιση της επιβολής έκτακτης εισφοράς και της καθολικής κλιμακωτής μείωσης των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, των εργαζομένων και των συνταξιούχων, η διατήρηση της μείωσης των επιδομάτων και αποζημιώσεων των εργαζομένων (μονίμων, έκτακτων και ωρομισθίων), η μείωση της μισθοδοσίας των νεοεισερχομένων εργαζομένων, η παγοποίηση των ετήσιων μισθοδοτικών προσαυξήσεων και των τιμαριθμικών αυξήσεων, κ.ά.

(γ) Δημόσιες δαπάνες
Ο καθορισμός ανώτατων δεσμευτικών οροφών δαπανών ανά υπουργείο/υπηρεσία αποσκοπεί στη διασφάλιση της επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων και αντικατοπτρίζονται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής το οποίο συνδέει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πολιτική με τη διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού. Το ύψος των δημοσίων δαπανών του 2016 καθορίστηκαν στη βάση συντηρητικών μακροοικονομικών προβλέψεων, ενσωματώνοντας παράλληλα περιθώρια ασφαλείας για την αντιμετώπιση απρόσμενων παραγόντων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Προσαρμογής στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 3: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ»

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Η κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κυβέρνησης κατά το έτος 2014 για σταδιακή επιστροφή στις αγορές έχει αποδώσει, με την επιτυχή πρόσβαση της Κυπριακής Δημοκρατίας στις διεθνείς αγορές να συνεχίζεται και κατά το έτος 2016. Προς επίρρωση του πιο πάνω, η πρώτη έκδοση της Κυπριακής Δημοκρατίας στις διεθνείς αγορές μετά την επιτυχημένη έξοδο από το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, στέφθηκε με επιτυχία, καθώς η συγκεκριμένη έκδοση τιμολογήθηκε με τη χαμηλότερη απόδοση και το χαμηλότερο ονομαστικό επιτόκιο που επιτεύχθηκε ποτέ από την Κυπριακή Δημοκρατία για έκδοση ευρωομολόγων.

Λαμβάνοντας υπόψη τη μη ουσιαστική μεταβολή των στόχων της διαχείρισης του δημόσιου χρέους, κρίθηκε περί το τέλος του Οκτωβρίου 2016, για σκοπούς συνέχισης της προόδου που επιτεύχθηκε όπως, η Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΜΣΔΔΧ) 2016-2020 παραμείνει ως έχει. Οι κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τη ΜΣΔΔΧ 2016-2020 είναι η:

- εξομάλυνση του χρονοδιαγράμματος λήξης του εμπορεύσιμου χρέους,
- μείωση του κινδύνου μέσω της αύξησης των ρευστών διαθεσίμων και της διαχείρισης του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου,
- ανάπτυξη της αγοράς κυβερνητικών τίτλων, και
- η ελαχιστοποίηση του κόστους δανεισμού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Το πιο κάτω Διάγραμμα απεικονίζει το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2010-2017.

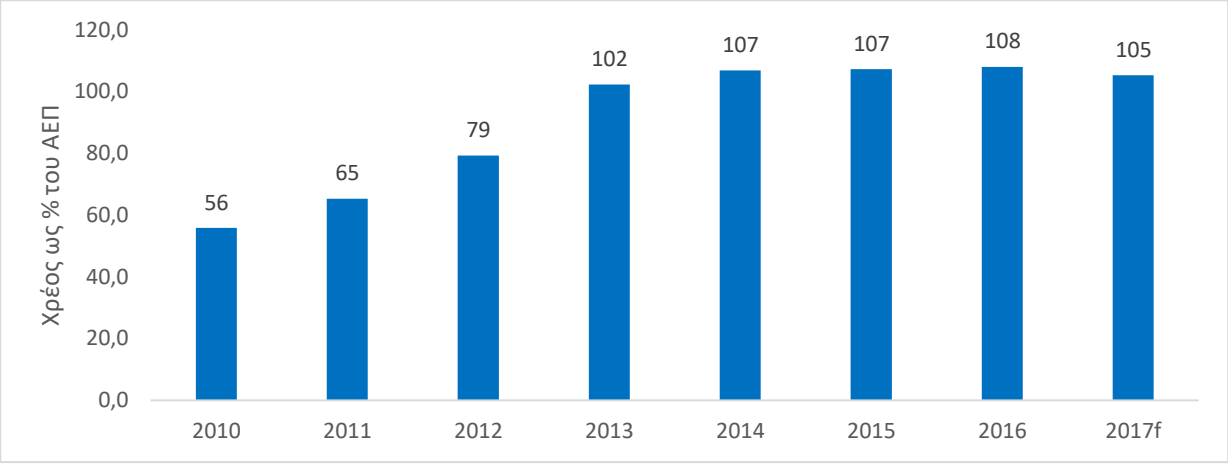

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών/Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους

Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση

Τον Ιούλιο του 2016, η Δημοκρατία εξέδωσε ένα 7 ετές ευρωομόλογο (EMTN) με κοινοπρακτική έκδοση ονομαστικού ύψους €1000 εκ. και με ονομαστικό επιτόκιο 3,750% (απόδοση 3,80%). Η έκδοση αυτή, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, σημείωσε μεγάλη επιτυχία και αποτέλεσε ψήφο

εμπιστοσύνης της διεθνούς αγοράς ομολόγων για τη συνέχιση της οικονομικής ανάκαμψης της Δημοκρατίας και των θετικών προοπτικών της. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την έκδοση αυτή χρησιμοποιήθηκαν:

I. για επαναγορά εγχώριων ομολόγων λήξης 2019-2021, ώστε να επιτευχθεί η εξομάλυνση του χρονοδιαγράμματος λήξης του χρέους, και
II. για διατήρηση των ρευστών διαθεσίμων σε επίπεδα που να καλύπτουν τις ανάγκες της Δημοκρατίας εντός των επόμενων 12 μηνών.

Επίσης, η Δημοκρατία συνέχισε την έκδοση εξαετών ομολόγων ειδικά σχεδιασμένων για τις ανάγκες των φυσικών προσώπων. Τα ομόλογα αυτά εκδίδονται σε μηνιαία βάση και προσφέρουν τη δυνατότητα πρόωρης αποπληρωμής με προειδοποίηση 30 ημερών και κλιμακωτού επιτοκίου, αναλόγως του χρόνου που ο επενδυτής θα το έχει στην κατοχή του. Η έκδοση των ομολόγων αυτών κατά το έτος 2016 ανήλθε σε €283 εκ. σε σύγκριση με €205 εκ. που ήταν κατά το έτος 2015 σημειώνοντας αύξηση 38%.

Βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση

Η έκδοση Γραμματίων του Δημοσίου μέσω δημοπρασιών συνεχίστηκε και κατά το 2016, με την πλειονότητα αυτών να αφορά Γραμμάτια Δημοσίου διάρκειας 13 εβδομάδων. Η συσσωρευμένη αξία των εκδοθέντων Γραμματίων διάρκειας ενός έως 12 μηνών κατά το 2016 ανήλθε σε €1.429 εκ. σε σύγκριση με τη συσσωρευμένη αξία των λήξεων των αντίστοιχων Γραμματίων που ανήλθε σε €1.529 εκ.. Επομένως, η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω Γραμματίων Δημοσίου κατά το 2016 παρουσίασε μείωση κατά €100 εκ. Η μέση σταθμική απόδοση των Γραμματίων του Δημοσίου διάρκειας 13 εβδομάδων ακολούθησε πτωτική πορεία κατά το έτος 2016, φθάνοντας στο 0.17% το Δεκέμβριο του 2016 από 0.48% που ήταν τον Ιανουάριο του ιδίου έτους και από 2.96% που ήταν το Φεβρουάριο του 2015. Ο δείκτης κάλυψης των δημοπρασιών ακολούθησε ανοδική πορεία φθάνοντας στο 3,97 το Δεκέμβριο του 2016 σε σύγκριση με 1,87 που ήταν τον Ιανουάριο του ιδίου έτους και 1,67 που ήταν το Φεβρουάριο του 2015.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες του 2016 περιλαμβανομένων των αναγκών που προέκυψαν για επαναγορές εγχώριων ομολόγων καλύφθηκαν από την έκδοση του ευρωομολόγου στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και σε μικρότερο βαθμό από την έκδοση ομολόγων στις εγχώριες κεφαλαιαγορές. Στον πιο κάτω πίνακα απεικονίζεται ο ετήσιος δανεισμός της Δημοκρατίας ανά χρηματοδοτικό εργαλείο το 2016.

Πηγή Χρηματοδότησης	σε εκ. ευρώ	Ποσοστό (%)
Γραμμάτια Δημοσίου*	300	15
Εγχώρια Ομόλογα	297	15
Ομόλογα για φυσικά πρόσωπα	283	14
Ομόλογα εξωτερικού	1000	50
Δάνεια από ΔΝΤ	126	6
Σύνολο	**2006**	**100**

*= Αφορά το εκκρεμές ποσό χρέους σε κυλιόμενη τριμηνιαία βάση κατά τη διάρκεια του 2016. Η καθαρή χρηματοδότηση όπως αναφέρθηκε πιο πάνω παρουσίασε μείωση κατά €100 εκ.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών/ΓΔΔΧ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 4: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ»

Η διαμόρφωση και η υλοποίηση της πολιτικής αναφορικά με τα θέματα της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας αποτελεί, κατά κύριο λόγο, αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών, δηλαδή της Κεντρικής Τράπεζας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών. Οι βασικοί άξονες είναι οι ακόλουθοι: (i) ανάπτυξη μεθοδολογίας και δεικτών που να βοηθούν στον έγκαιρο εντοπισμό των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και οι υπόλοιποι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί· ήδη η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δημοσιεύει σχετική έκθεση σε ετήσια βάση, (ii) ενδυνάμωση της εποπτείας που πραγματοποιείται μέσω της ενίσχυσης του τμήματος εποπτείας της Κεντρικής Τράπεζας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών καθώς επίσης (iii) εκσυγχρονισμός του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

Όσον αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο, το Υπουργείο Οικονομικών, σε στενή συνεργασία με τις εποπτικές αρχές, τροποποιεί τη νομοθεσία σχετικά με τον τραπεζικό τομέα, την αγορά κεφαλαίων και τον ασφαλιστικό τομέα, με στόχο την εναρμόνιση με το Κοινοτικό κεκτημένο, τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών.

Ι. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα το 2016 συνέχισαν να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για τις εξελίξεις της ευρύτερης οικονομίας, με σημαντικότερο γεγονός την επιτυχή ολοκλήρωση και επίσημη έξοδο της Κύπρου από το τριετές πρόγραμμα οικονομικής στήριξης το Μάρτιο του 2016. Η πρόσβαση της Κύπρου στις αγορές για χρηματοδότηση έχει βελτιωθεί, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στην επιτυχή έκδοση τίτλων του δημοσίου στις διεθνείς αγορές κατά το 2016. Η οικονομική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων ανακάμπτει σταδιακά, με τη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος να έχει βελτιωθεί. Έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό η ανάκτηση της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα το οποίο στηρίζεται σε στερεές βάσεις σε ότι αφορά κεφαλαιοποίηση, ρευστότητα και επικερδότητα.

Μεταξύ άλλων θετικών εξελίξεων, σημειώνεται επίσης η αναβάθμιση των μεγαλύτερων εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Ο νέος δανεισμός προς τις εγχώριες επιχειρήσεις παρουσιάζει αυξητική τάση, όμως παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα ενώ συνεχίστηκε, αποκλιμακωμένη, η πτωτική τάση του συνολικού δανεισμού στα πλαίσια των προσπαθειών των τραπεζών για περαιτέρω απομόχλευση και διόρθωση των ισολογισμών τους. Επιπλέον, οι τράπεζες έχουν προβεί σε εντατικοποίηση των αναδιαρθρώσεων, με έμφαση στους μεγάλους δανειολήπτες.

Η κυριότερη πρόκληση που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ο εγχώριος χρηματοοικονομικός τομέας είναι η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που ανέρχονται στο 47,7% περίπου του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων. Η αξιοποίηση των πρόσφατα θεσμοθετημένων πλαισίων, όπως του αναθεωρημένου πλαισίου αφερεγγυότητας, του αναθεωρημένου και εκσυγχρονισμένου νομοθετικού πλαισίου για τις εκποιήσεις ενυπόθηκων ακινήτων, της εξώδικης επίλυσης διαφορών χρηματοοικονομικής φύσης, των διαδικασιών παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης και της πώλησης δανείων σε τρίτους, καθώς και η απλούστευση και επίσπευση των διαδικασιών για βιώσιμες αναδιαρθρώσεις των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, αναμένεται να υποβοηθήσει τη σταδιακή

άμβλυνση του προβλήματος. Ήδη τα πρώτα θετικά αποτελέσματα είναι ορατά με την καθοδική πορεία των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων να πηγάζει από αυξημένες αποπληρωμές, αναδιαρθρώσεις που ολοκληρώνουν με επιτυχία την περίοδο παρακολούθησης και επανεντάσσονται στην κατηγορία των εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, διαγραφές καθώς και διακανονισμούς χρεών μέσω ανταλλαγής με ακίνητη περιουσία ή μετοχές.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα υλοποιεί το σχέδιο αναδιάρθρωσής της με βάση τις δεσμεύσεις που ανέλαβε έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και έχει λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να καταστεί δυνατή η εισαγωγή των μετοχών της στο ΧΑΚ το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του 2018.

Επιπλέον, το νομοσχέδιο που ρυθμίζει το πλαίσιο συμβάσεων πίστωσης σε καταναλωτές, οι οποίες εξασφαλίζονται με υποθήκη ή με άλλη παρόμοια εξασφάλιση και αφορούν ακίνητα που προορίζονται για κύρια κατοικία βρίσκεται στα τελικά στάδια. Το νομοσχέδιο προσδίδει υψηλού επιπέδου προστασία στους καταναλωτές που αποκτούν κατοικία και επιβάλλει υποχρεώσεις επιμέλειας στις τράπεζες, με εξουσίες αδειοδότησης και εποπτείας στις αρμόδιες αρχές.

Σε μια άλλη εξέλιξη, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον Οκτώβριο του 2016 τον περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμο, ούτως ώστε οι αρμοδιότητες έκδοσης κερμάτων ευρώ από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου να μεταφερθούν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας έχει υπογραφεί μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και της Διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου στις 16/12/2016, με σκοπό τη ρύθμιση των θεμάτων που άπτονται της μεταφοράς αυτής.

II. ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Εντός του 2016 έγινε αξιολόγηση και τροχοδρομήθηκαν ενέργειες για περαιτέρω βελτίωση και εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου και της εφαρμογής του για τις συλλογικές επενδύσεις εναλλακτικών επενδύσεων, σε συνέχεια συγκεκριμένων εισηγήσεων εμπειρογνωμόνων και διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι εν λόγω βελτιώσεις αφορούν τη δημιουργία διαχειριστή επενδύσεων μικρών επενδυτικών κεφαλαίων (Small Fund Manager), τη δημιουργία παροχέα διοικητικών υπηρεσιών σε επενδυτικά κεφάλαια (Fund Administrator) και τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου λειτουργίας των οργανισμών επενδύσεων υπό τη μορφή συνεταιρισμών περιορισμένης ευθύνης (Limited Liability Partnership). Η υλοποίηση αυτών των ενεργειών θα βοηθήσει στην καθιέρωση της Κύπρου ως κέντρο ανάπτυξης επενδυτικών κεφαλαίων.

Επίσης, δρομολογήθηκε η αξιοποίηση της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τη δημιουργία Ενιαίας Αγοράς Κεφαλαιαγορών (Capital Markets Union). Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η Κύπρος συμμετείχε σε παρουσιάσεις / συζητήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε θέματα που αφορούν την τιτλοποίηση (Securitisation), τα Ενημερωτικά Δελτία (Prospectuses), άντληση κεφαλαίων για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις μέσω ειδικών πλατφόρμων συμμετοχικής χρηματοδότησης (Crowdfunding). Σε σχέση με το θέμα της συμμετοχικής χρηματοδότησης, τροχοδρομείται σε συνεργασία με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η επεξεργασία νομοσχεδίου το οποίο θα θέσει ένα τέτοιο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο.

III. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Το 2016 εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο Περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος. Αυτός ο νόμος ενισχύει τη διαφάνεια ως προς την

οικονομική ευρωστία των ασφαλιστικών εταιρειών και αυξάνει τα εργαλεία που έχουν στη διάθεση τους οι εποπτικές αρχές για τον έλεγχο (ποιοτικό και ποσοτικό) των ασφαλιστικών εταιρειών, με στόχο την αποτελεσματική προστασία των ασφαλισμένων και τη διασφάλιση της σταθερότητας του τομέα.

Με βάση την έκθεση για την ενοποίηση και ενίσχυση της εποπτείας των ταμείων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών και ασφαλιστικών εταιρειών με τη συνεισφορά και του ευρωπαϊκού επόπτη για τις ασφάλειες και τις επαγγελματικές συνταξιοδοτικές παροχές (EIOPA), λήφθηκε σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την ενοποίηση και εκσυγχρονισμό της εποπτείας των δύο κλάδων και τροχοδρομήθηκαν οι διαδικασίες για την εφαρμογή των κατάλληλων ενεργειών για υλοποίηση των σχετικών αποφάσεων.

IV. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Κατά τη διάρκεια του 2016, στα πλαίσια του Σχεδίου παραχώρησης Κυβερνητικών Εγγυήσεων ύψους €500 εκ. προς την **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ**) για παραχώρηση δανείων προς τις κυπριακές τράπεζες για χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (SMEs) και εταιρειών μεσαίας κεφαλαιοποίησης (Mid-caps) στην Κύπρο, η ΕΤΕπ, στις 18 Φεβρουαρίου, 2016, έχει υπογράψει δανειακή σύμβαση ύψους €100 εκ. με την Τράπεζα Κύπρου, €15 εκ. με την Τράπεζα Αναπτύξεως Κύπρου, €20 εκ. με την RCB και €15 εκ. με την USB. Στις 23 Δεκεμβρίου 2016 έχει υπογράψει νέα δανειακή σύμβαση με την RCB ύψους €40 εκ.

Στις 18 Οκτωβρίου, 2016 υπογράφηκε Συμφωνία Δανείου ύψους μέχρι €40 εκ. με την ΕΤΕπ για τη χρηματοδότηση του αγωγού μεταφοράς νερού από τη μονάδα αφαλάτωσης Βασιλικού στη Λευκωσία. Το έργο συνολικού κόστους €54 εκ. περιλαμβάνει την κατασκευή 167 χιλιομέτρων αγωγών, αντλιοστασίων και άλλων υποστηρικτικών έργων υποδομής και αναμένεται ότι θα βελτιώσει την υδατοπρομήθεια της πόλης και 28 κοινοτήτων της δυτικής επαρχίας Λευκωσίας. Η κατασκευή του έργου έχει αρχίσει και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2020.

Λόγω του γεγονότος ότι το Σχέδιο κρίθηκε πολύ επιτυχημένο και η αποκατάσταση των δανειακών ροών προς την πραγματική οικονομία στην Κύπρο είναι ακόμη δύσκολη, το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του ημερ. 25 Νοεμβρίου, 2016 αποφάσισε όπως εγκρίνει την αύξηση του σχεδίου από €500 εκ. σε €750 εκ. Στα πλαίσια του νέου Σχεδίου, ήδη το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του ημερ. 2 Δεκεμβρίου, 2016 αποφάσισε όπως εγκρίνει την παραχώρηση Κυβερνητικής Εγγύησης προς την ΕΤΕπ για τη σύναψη δανείου ύψους €35 εκ. με την Τράπεζα Κύπρου, €40 εκ. με την Eurobank και €50 εκ. με την Ελληνική Τράπεζα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του ημερ. 12 Δεκεμβρίου, 2016 αποφάσισε όπως εγκρίνει την παραχώρηση Κυβερνητικής Εγγύησης προς την ΕΤΕπ για τη χορήγηση εξωτερικού δανείου ύψους μέχρι €26 εκ. προς το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου (ΙΝΓΚ) για χρηματοδότηση της επέκτασης του Ινστιτούτου. Στις 23 Δεκεμβρίου 2016 υπογράφηκε Συμφωνία Χρηματοδότησης, ύψους €10 εκ. μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και της RCB, η πρώτη που υπογράφηκε στην Κύπρο βάσει του προγράμματος «InnovFin» στο πλαίσιο χρηματοδότησης έργων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, βασικού πυλώνα του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη. Εντός του 2017 αναμένεται να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες για την υπογραφή

επιπρόσθετων Συμφωνιών Χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος «InnovFin» και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων.

Στις 22 Ιουλίου, 2016 υπογράφηκε Συμφωνία Δανείου ύψους €32 εκ. μεταξύ της **Τράπεζας Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΤΑΣΕ)** και της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη χρηματοδότηση του έργου που αφορά την Β΄ Φάση της Πανεπιστημιούπολης και που αφορά την επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου που θα εκτελεστούν την περίοδο 2016-2023, έργο από το οποίο αναμένεται να προκύψουν σημαντικά οικονομικά οφέλη.

Η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ)** στο πλαίσιο του Προγράμματος Διευκόλυνσης των Εμπορικών Συναλλαγών (Trade Facilitation Programme - TFP), τον Μάρτιο 2016, έχει προχωρήσει στην παραχώρηση ορίου διευκόλυνσης για διεκπεραίωση εμπορικών συναλλαγών, ύψους €20 εκ. προς την Ελληνική Τράπεζα για μια περίοδο τριών ετών σε μια προσπάθεια να ενισχύσει τη στήριξή της στους Κύπριους εξαγωγείς και εισαγωγείς. Η ΕΤΑΑ, συνεχίζοντας τις επενδυτικές της δραστηριότητες στην Κύπρο συμφώνησε στην παραχώρηση δανείου ύψους $11,4 εκ. στην εταιρεία πλοιοδιαχείρισης Interorient Shipmanagement, που εδρεύει στην Κύπρο, για τη στήριξη της επέκτασης των υπηρεσιών ναυτιλίας της εταιρείας ενώ τον Ιούλιο 2016, έχει προχωρήσει επίσης στην παραχώρηση χρηματοδότησης €10 εκ. για την κατασκευή και λειτουργία πέντε φωτοβολταϊκών πάρκων στην Κύπρο, στο Φρέναρος, στη Νήσου, στο Δάλι, στο Παλιομέτοχο και στη Μαλούντα, με συνολική δυναμικότητα 11.9 Mega Watt.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί, ότι εντός του 2016, συμφωνήθηκε η διεξαγωγή της Ετήσιας Συνέλευσης των Διοικητών της ΕΤΑΑ και του Επιχειρηματικού Φόρουμ που πραγματοποιήθηκε στις 9 - 11 Μαΐου 2017 στην Κύπρο, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομικών. Το γεγονός αυτό είναι εξέχουσας σημασίας, αφού για πρώτη φορά στα χρονικά η Κύπρος φιλοξένησε ετήσια συνέλευση διεθνούς χρηματοπιστωτικού ιδρύματος τέτοιας εμβέλειας, στο πλαίσιο της οποίας είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει τα επιτεύγματα της και να προβάλει επενδυτικές ευκαιρίες, σε πλήθος επενδυτών, κρατικών αξιωματούχων και εκπροσώπων του διεθνούς τύπου.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 5: «ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ»

Ι. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Μεταρρύθμιση της Διαχείρισης Δημόσιων Οικονομικών (Public Financial Management - PFM)

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης για τη Διαχείριση των Δημοσίων Οικονομικών (ΔΔΟ) εντός του 2016 συνεχίστηκε η προώθηση μιας σειράς σημαντικών ενεργειών από το Υπουργείο Οικονομικών που αφορούν τη δημόσια διοίκηση σε οριζόντιο επίπεδο. Η μεταρρύθμιση της ΔΔΟ αποσκοπεί στην προαγωγή της ευελιξίας και υπευθυνότητας στη διαχείριση των πόρων (ανθρώπινο δυναμικό και κεφάλαιο), καθώς και της λογοδοσίας και της διαφάνειας σχετικά με όλες τις πτυχές των δημόσιων οικονομικών.

Μέσα από τη μεταρρύθμιση της ΔΔΟ οι δαπάνες του κράτους πλαισιώνονται από συγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο και οι διαθέσιμοι πόροι μετουσιώνονται σε δράσεις με μετρήσιμα αποτελέσματα, τα οποία πλέον μπορούν να αξιολογηθούν ως προς την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες απόδοσης. Εντός του 2016 τα Υπουργεία καθόρισαν τους κύριους Δείκτες Απόδοσης οι οποίοι εντάχθηκαν στο Στρατηγικό τους Σχέδιο για το 2017-2019, για να ξεκινήσει σταδιακά η μέτρηση των αποτελεσμάτων και κατ' ακολουθία η αξιολόγηση της επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων.

Μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας

Στο πλαίσιο της Διοικητικής Μεταρρύθμισης, υπό την εποπτεία του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω και με τη συμμετοχή του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ), ολοκληρώθηκε κατά το 2016, η διεξαγωγή, από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, μελετών σε σχέση με την εξέταση του ρόλου, των αρμοδιοτήτων και της οργανωτικής δομής των Ανεξάρτητων Υπηρεσιών καθώς και του ΤΔΔΠ.

Οργάνωση και Στελέχωση Υπηρεσιών

Σε συνάρτηση με τις μελέτες για την αναδιοργάνωση της δημόσιας υπηρεσίας, έχουν εκπονηθεί από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού μελέτες γραφείου για τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Για το Γενικό Λογιστήριο στα πλαίσια της βελτίωσης της σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων
- Για την ενίσχυση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού στα πλαίσια της γενικότερης ενίσχυσης και νέων αρμοδιοτήτων που ανατέθηκαν στην Επιτροπή
- Για την Υπηρεσία Διαχείρισης Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Για τη δημιουργία Νομικού Τμήματος στη Βουλή των Αντιπροσώπων
- Για την ενίσχυση της ΜΟΚΑΣ στη Νομική Υπηρεσία

II. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Επέκταση/αναβάθμιση της Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ)

Στα πλαίσια αναβάθμισης της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών που παρέχει το κράτος στους πολίτες, το ΤΔΔΠ προωθεί την ανάπτυξη και την επέκταση του θεσμού των ΚΕΠ και εντός του 2016 το πρόγραμμα ανάπτυξης περιλάμβανε τα ακόλουθα:

(i) Ολοκλήρωση του έργου σύστασης και λειτουργίας 2ου ΚΕΠ στο κέντρο της Λευκωσίας.

(ii) Έναρξη δύο έργων για τη σύσταση δύο νέων ΚΕΠ στη Λεμεσό, ένα στο κέντρο της πόλης και ένα περιφερειακό στο Κολόσσι, τα οποία αναμένεται να ολοκληρωθούν περί τα τέλη του 2017.

(iii) Διατήρηση της εφαρμογής πιστοποιημένου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας βάσει του προτύπου ISO 9001.

(iv) Προσθήκη νέας υπηρεσίας στα ΚΕΠ, που αφορά στην παραλαβή αιτήσεων για την παροχή Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Σήμερα τα ΚΕΠ παρέχουν πάνω από 90 υπηρεσίες διαφόρων Υπουργείων/ Τμημάτων και συνολικά τα 8 ΚΕΠ που λειτουργούσαν το 2016, προσέφεραν 858.401 υπηρεσίες, ενώ εξυπηρέτησαν τηλεφωνικώς 314.473 πολίτες. Το ποσοστό των υπηρεσιών, ανά Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία που προσφέρθηκε από όλα τα ΚΕΠ κατά το 2016, παρουσιάζεται στο πιο κάτω κυκλικό διάγραμμα.

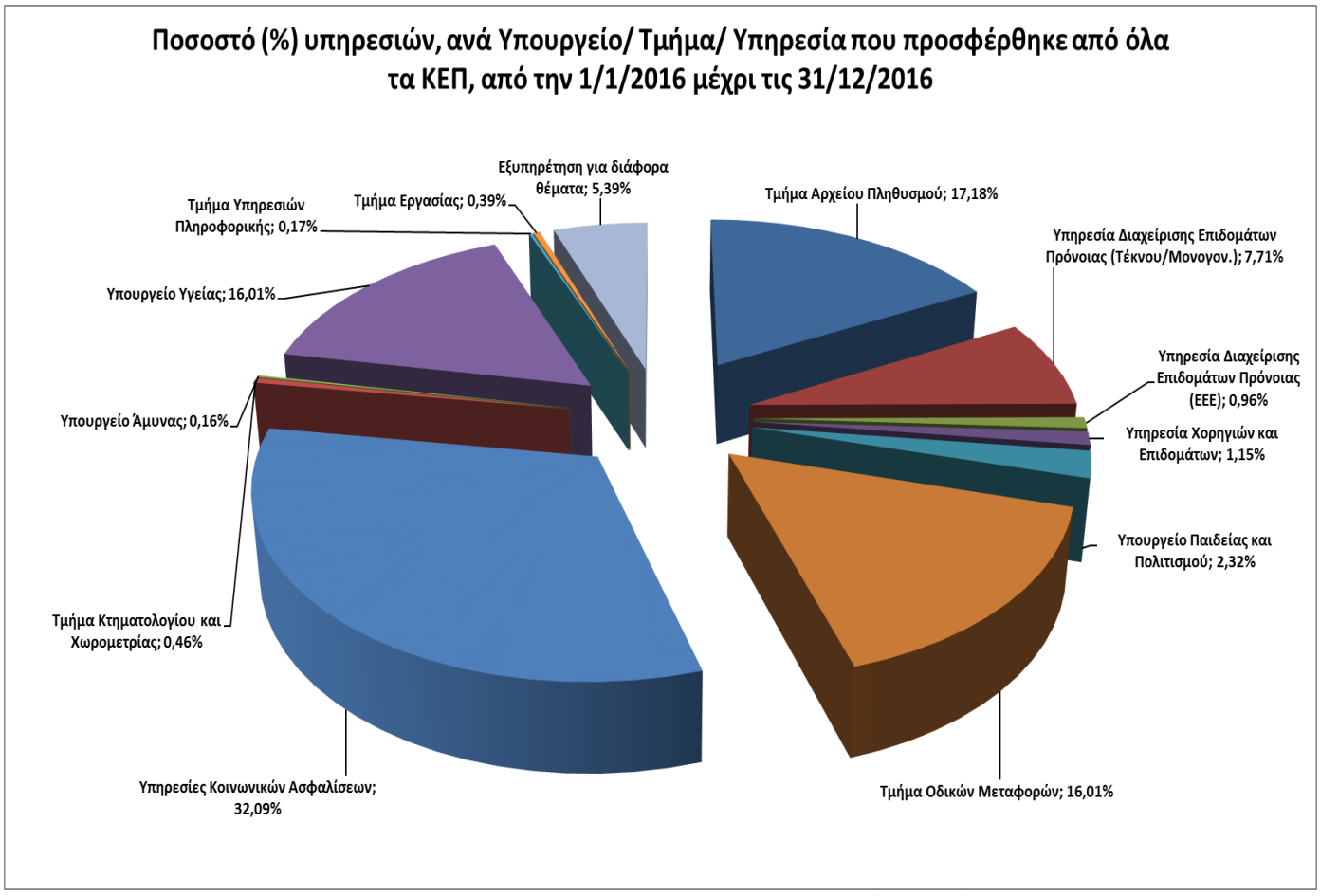

ΤΔΔΠ: Ποσοστό (%) υπηρεσιών που προσφέρθηκε από όλα τα ΚΕΠ ανά Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία κατά το 2016

Προστασία του πολίτη μέσα από την καταστολή του λαθρεμπορίου και πρόληψη της απάτης

Το Τμήμα Τελωνείων έχοντας ως στόχο την πρόληψη και καταστολή του λαθρεμπορίου, της απάτης και της προστασίας της κοινωνίας, έχει καθορίσει στοχευμένους και ποιοτικότερους ελέγχους επιβατών και εμπορευμάτων στα σημεία εισόδου και εξόδου της Δημοκρατίας και παράλληλα έχει προχωρήσει στην ενδυνάμωση των ελέγχων διακίνησης προσώπων και αγαθών από και προς τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας που ευρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού της έλεγχου.

Στα πλαίσια αυτά, κατά το 2016, το Τμήμα Τελωνείων προέβηκε μεταξύ άλλων, στις πιο κάτω ενέργειες:

- Χειρίστηκε συνολικά 1.275 υποθέσεις που αφορούσαν τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων και 30 υποθέσεις αδήλωτων ρευστών διαθεσίμων που αφορούσαν ποσά άνω των €10.000.
- Καταχώρησε 15 ποινικές διώξεις στο ποινικό Δικαστήριο. Απέστειλε εκθέσεις γεγονότων για 9 περιπτώσεις στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για την έγερση αγωγών προς είσπραξη οφειλομένων προς το Τμήμα δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων. Καταχωρήθηκαν 7 προσφυγές εναντίον του Τμήματος και έχουν τύχει χειρισμού 1.051 υποθέσεις οι οποίες σχετίζονται με την εφαρμογή τόσο της ενωσιακής όσο και της εθνικής τελωνειακής και άλλης νομοθεσίας.
- Πραγματοποίησε 202 λογιστικούς και άλλους εκ των υστέρων ελέγχους σε υποστατικά εισαγωγέων και άλλων εμπλεκόμενων προσώπων που παρουσίαζαν αυξημένη επικινδυνότητα για αναληθείς δηλώσεις. Εκδόθηκαν συνολικά 342 «εκ των υστέρων βεβαιώσεις τελωνειακής οφειλής» για την είσπραξη €2,44 εκ. δασμοφορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων.
- Χειρίστηκε συνολικά 17 υποθέσεις ναρκωτικών, αναβολικών και άλλων σκευασμάτων που σχετίζονται με αυτά, με ισάριθμες κατασχέσεις παράνομων ουσιών.
- Προέβηκε σε κατάσχεση 576.830 τεμαχίων τσιγάρων και πούρων και 742 κιλά καπνού (περιλαμβ. καπνού για ναργιλέ), είτε λόγω παράνομης εισόδου/εισαγωγής στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στα εγκεκριμένα Σημεία Διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τα κατεχόμενα.
- Προέβηκε σε κατασχέσεις 254.379 τεμαχίων εμπορευμάτων που παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας κατά τη διενέργεια ελέγχων είτε στο στάδιο της εισαγωγής, εξαγωγής, επανεξαγωγής, διαμετακόμισης, εναπόθεσής τους σε ελεύθερη ζώνη ή αποθήκη, είτε στην κυπριακή αγορά είτε στα εγκεκριμένα Σημεία διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τα κατεχόμενα.
- Χορήγησε συνολικά 2.634 άδειες χρήσης ειδικών τελωνειακών καθεστώτων (προσωρινής εισαγωγής, αποθήκης τελωνειακής αποταμίευσης, τελειοποίησης προς επανεξαγωγή, τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, ειδικού προορισμού) με σκοπό την αναστολή ή τη μειωμένη καταβολή δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων στα πλαίσια της διευκόλυνσης, της προώθησης των νόμιμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας αυτών. Επίσης ενέκρινε 144 αιτήσεις για τη χορήγηση απαλλαγών από την καταβολή φόρων κατανάλωσης στα πλαίσια διευκόλυνσης της ελεύθερης διακίνησης και εγκατάστασης πολιτών στη Δημοκρατία.

III. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Προώθηση εισαγωγής Μηχανογραφημένου Συστήματος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης

Το έτος 2016, σε σχέση με το έργο «Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται από το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών προς την Κυπριακή Δημοκρατία, μέσω του Ινστιτούτου Partneshaften Deutschland (PD), για την ετοιμασία των προδιαγραφών για την εξασφάλιση ενός Μηχανογραφημένου συστήματος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης (ERP System – HRM Module)» προωθήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες δράσεις σε σχέση με τη διαχείριση ανθρωπίνου δυναμικού:

(α) Ετοιμάστηκε ο φάκελος του υπαλλήλου, βάσει του οποίου θα αναπτυχθεί η βάση δεδομένων ERP.

(β) Ετοιμάστηκε έγγραφο το οποίο παρουσιάζει συνοπτικά τον τρόπο λειτουργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας σε θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και έγγραφο που αφορά τη διαδικασία υποβολής προτάσεων από Υπουργεία/ Ανεξάρτητες Αρχές για θέματα ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια καταρτισμού του ετήσιου προϋπολογισμού (δημιουργία θέσεων, καταργήσεις, πρόσθετοι έκτακτοι, Σημειώσεις Προϋπολογισμού κτλ).

(γ) Ολοκληρώθηκε η συζήτηση για εξασφάλιση των στοιχείων ανθρώπινου δυναμικού από Υπηρεσίες που διαθέτουν ξεχωριστά μηχανογραφικά συστήματα ανθρώπινου δυναμικού (π.χ. Αστυνομία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) και έγινε επισκόπηση και υποβολή σχολίων για τα έγγραφα που αφορούν τη μισθοδοσία και τα οικονομικά ωφελήματα των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα.

(δ) Έγινε επισκόπηση και υποβολή σχολίων αναφορικά με τα Έγγραφα Διαγωνισμού της 1ης φάσης (prequalification documents) για προεπιλογή των οικονομικών φορέων στους οποίους θα δοθούν έγγραφα προσφορών για εξασφάλιση του εν λόγω μηχανογραφικού συστήματος.

Προώθηση περαιτέρω χρήσης των Δεδομένων του Δημόσιου Τομέα

Το 2016 ολοκληρώθηκε με επιτυχία από το ΤΔΔΠ η υλοποίηση του Έργου «Υποστήριξη των φορέων του Δημόσιου Τομέα στην υλοποίηση της αναθεωρημένης Οδηγίας 2013/37/ΕΕ και προώθηση της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα».

Το Έργο συγκαταλέγεται στις δράσεις που προωθούνται για την ανάπτυξη και τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου και χρηματοδοτήθηκε εξ' ολοκλήρου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Structural Reform Support Service) και είχε διάρκεια 14 μηνών (Αύγουστος 2015 - Οκτώβριος 2016). Ο γενικός στόχος του Έργου ήταν παροχή της απαιτούμενης τεχνικής υποστήριξης στα Υπουργεία/ Τμήματα/ Υπηρεσίες για την αναγνώριση, καταγραφή και διάθεση των δεδομένων τους μέσω της Εθνικής Διαδικτυακής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων, www.data.gov.cy, και η προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων αυτών στον ιδιωτικό τομέα.

Στα πλαίσια του έργου δημοσιεύτηκαν και διατίθενται πλέον για περαιτέρω χρήση, μέσω της Εθνικής Διαδικτυακής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων, για εμπορικούς μη σκοπούς, πέραν των 1.200 συνόλων δεδομένων περιλαμβανομένων μετεωρολογικών, περιβαλλοντικών, γεωχωρικών και οικονομικών δεδομένων, ενώ παράλληλα υλοποιήθηκε με επιτυχία μια σειρά δράσεων δημοσιότητας. Οι δράσεις αυτές περιελάμβαναν δημοσιεύσεις και αρθρογραφία στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, εκπαιδευτικά εργαστήρια, το 1ο Φόρουμ Ανοικτών Δεδομένων με τη συμμετοχή πέραν των 150

συνέδρων, καθώς και το 1ο Open Data Hackathon (http://crowdhackathon.com/opendatacy/) με τη συμμετοχή πέραν των 65 διαγωνιζομένων.

Ενίσχυση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας υπηρεσίας και της εξυπηρέτησης του πολίτη, μέσα από τη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής

Το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, κατά τη διάρκεια του έτους 2016 προχώρησε στην ολοκλήρωση, μεταξύ άλλων, των πιο κάτω Έργων Πληροφορικής/ η-Διακυβέρνησης:

- Επέκταση της Αριάδνης με βάση το Σχέδιο Δράσης 2016 – 2017 το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο η-Διακυβέρνησης. Μέσα στο 2016 ολοκληρώθηκαν τα πιο κάτω:

  - Πληροφόρηση στο κοινό για το στάδιο των αιτήσεων (status) που έχουν υποβάλει στη Δημόσια Υπηρεσία
  - Παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης για μεγάλο αριθμό διαδικασιών/ υπηρεσιών του Δημοσίου οι οποίες αφορούν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις
  - Ηλεκτρονική υποβολή αίτησης για συμμετοχή σε γραπτή εξέταση για διορισμό στην Αστυνομία
  - Επιβεβαίωση γνησιότητας εγγράφου το οποίο έχει εξαχθεί από την Αριάδνη
- Διοργανώθηκε ενημερωτική Ημερίδα με θέμα «Κυβερνητική Αποθήκη Πληροφοριών – Δυνατότητες & Οφέλη» με σκοπό την παρουσίαση του Στρατηγικού Έργου της Κυβερνητικής Αποθήκης Πληροφοριών (ΚΑΠ). Μέσω της ΚΑΠ ενοποιούνται, συνδέονται, συγκεντρώνονται και αναλύονται πληροφορίες από διάφορους Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

  Με τη χρήση της ΚΑΠ αξιοποιούνται άμεσα οι πληροφορίες που τηρούνται στα διάφορα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου, αυξάνεται η παραγωγικότητα των χρηστών οι οποίοι μπορούν να διεκπεραιώσουν την εργασία τους πιο αποτελεσματικά, επιτυγχάνονται καλύτερες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και βελτιώνεται η απόδοση και η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών στους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

- Εξασφαλίστηκε η σχετική έγκριση από το Συμβούλιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την επέκταση του ηλεκτρονικού Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείου και προωθήθηκαν οι εργασίες για την 1η Φάση της επέκτασης, η οποία αφορά περίπου 1170 νέους χρήστες σε 9 Κυβερνητικούς Οργανισμούς *(με βάση την υφιστάμενη υποδομή)*. Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση των υπαλλήλων του Τμήματος Εργασίας, του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων, του Γραφείου του Επιτρόπου Νομοθεσίας, καθώς και του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και έγιναν όλες οι προαπαιτούμενες ενέργειες για την εγκατάσταση του Συστήματος στα εν λόγω Τμήματα.

- Ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση του Εθνικού Πλαισίου Διαλειτουργικότητας και διοργανώθηκε σχετική Ημερίδα για ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων από το Δημόσιο, Ημικρατικό αλλά και Ιδιωτικό Τομέα. Το Εθνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας (ΕΠΔ) περιγράφει τις αρχές, τις προτάσεις και τα τεχνικά πρότυπα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό, την ανάπτυξη ή τη λειτουργία Πληροφοριακών Συστημάτων που υποστηρίζουν την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Το ΕΠΔ είναι πλήρως ευθυγραμμισμένο με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας.

-

Μέσα στο 2016 το τηλεφωνικό κέντρο «Help Desk», που παρέχει υπηρεσίες στους χρήστες της Δημόσιας Υπηρεσίας τόσο σε θέματα εξοπλισμού, όσο και σε θέματα λογισμικού, έχει δεχθεί περίπου 17.753 κλήσεις/ περιστατικά εκ των οποίων ποσοστό:
  - 79% αντιμετωπίστηκε από τους χειριστές (πρωτοβάθμια υποστήριξη),
  - 7% από την κεντρική ομάδα ΤΥΠ (δευτεροβάθμια υποστήριξη), ενώ
  - 14% των περιστατικών επιλύθηκαν από τους υπεύθυνους λειτουργούς που χειρίζονται πληροφοριακά συστήματα και λογισμικές εφαρμογές.

  Η επίλυση περιστατικών μέσω του HelpDesk μείωσε την ανάγκη για επί τόπου επίσκεψη από Λειτουργούς του ΤΥΠ, εξοικονομώντας έτσι χρόνο και κόστος για τη Δημόσια Υπηρεσία.

Έγκαιρη και έγκυρη δημοσίευση των κυβερνητικών εγγράφων

Κατά το 2016 το Κυβερνητικό Τυπογραφείο συνέχισε την ετοιμασία, εκτύπωση και ταχεία διάθεση της Επίσημης Εφημερίδας. Η Επίσημη Εφημερίδα διατίθεται προς το κοινό με δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο[2], γεγονός που παρέχει στον κάθε πολίτη τη δυνατότητα να ενημερώνεται άμεσα για το περιεχόμενό της, που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τη νομοθεσία, τις δημόσιες προσφορές και τις κενές θέσεις. Η Επίσημη Εφημερίδα σε όλα τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ, καθώς και στην ίδια την ΕΕ, κυκλοφορεί σε ηλεκτρονική μορφή. Παρομοίως, ολοκληρώθηκε η νομοτεχνική επεξεργασία νομοσχεδίου, με το οποίο προβλέπεται η κυκλοφορία της Επίσημης Εφημερίδας μόνο σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία θα είναι αυθεντική και θα παράγει νομικά αποτελέσματα. Το 2016, το ΤΥΠ ολοκλήρωσε την αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Κυβερνητικού Τυπογραφείου και εντός του 2017 θα γίνουν οι διευθετήσεις για την πληρωμή με πιστωτικές κάρτες των τελών δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα και της προμήθειας κυβερνητικών εκδόσεων.

Πρόσθετα, το 2016 το Κυβερνητικό Τυπογραφείο συνέχισε με την εκτύπωση των εντύπων του δημοσίου τομέα και μέρος των διδακτικών βιβλίων του ΥΠΠ καθώς και την προμήθεια της δημόσιας υπηρεσίας με φωτοτυπικό χάρτη και γραφική ύλη, μέρος των οποίων είναι οικολογικά προϊόντα γεγονός που το καθιστά πρωτοπόρο σε αυτό τον τομέα αποτελώντας υπόδειγμα για τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες του ιδιωτικού τομέα. Επιπρόσθετα, το Τυπογραφείο πήρε όλα τα αναγκαία μέτρα για ανακύκλωση όλων των υλικών που απομένουν από την παραγωγική διαδικασία, δηλαδή το χαρτί, τις εκτυπωτικές πλάκες, τα χημικά απόβλητα και τα υπόλοιπα συσκευασίας. Παράλληλα, το Τυπογραφείο διεκπεραίωσε όλη την εργασία που αφορούσε την ετοιμασία των ψηφοδελτίων και

[2] www.mof.gov.cy/gpo

όλων των σχετικών εντύπων για τις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Ξεκίνησε δε την αποστολή ερωτηματολογίων προς τα Τμήματα, για αξιολόγηση της ποιότητας εξυπηρέτησής τους, ώστε να γίνει η ανάλογη βελτίωση.

Απρόσκοπτη και συντονισμένη έγκυρη και έγκαιρη στατιστική πληροφόρηση

Κατά το 2016 η Στατιστική Υπηρεσία συνέχισε με την παραγωγή στατιστικού έργου, δηλαδή με τη διενέργεια δειγματοληπτικών ερευνών και άλλων εργασιών σε οικονομικά, δημογραφικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, που στοχεύουν τόσο στην υποβοήθηση του κυβερνητικού έργου στη διαμόρφωση πολιτικής, όσο και στη στατιστική πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου, της ακαδημαϊκής κοινότητας και γενικότερα του κοινού.

Η Στατιστική Υπηρεσία προχώρησε με την υλοποίηση των βελτιωτικών δράσεων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο που καταρτίστηκε ως αποτέλεσμα της επιθεώρησης ομοτίμων του 2015 (peer review). Συγκεκριμένα, προωθήθηκαν δράσεις που στοχεύουν στη μείωση του άχθους στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά αλλά ταυτόχρονα και του κόστους παραγωγής των στοιχείων, κυρίως μέσω της ευρύτερης αξιοποίησης των διοικητικών πηγών πληροφόρησης στην παραγωγή στατιστικών και της εισαγωγής εναλλακτικών/νέων τρόπων συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών δεδομένων. Επιπρόσθετα, για σκοπούς καλύτερης εξυπηρέτηση των χρηστών και προώθησης της διαφάνειας στη δημοσίευση στοιχείων καθορίστηκε και δημοσιεύθηκε η «Πολιτική Αναθεωρήσεων» της Στατιστικής Υπηρεσίας και συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας με εκθέσεις ποιότητας σε τυποποιημένη μορφή. Σημαντική εργασία για ενδυνάμωση του θεσμικού πλαισίου για την παραγωγή επίσημων στατιστικών αποτελεί και η έναρξη της διαδικασίας για τροποποίηση του περί Στατιστικής Νόμου αρ. 15(Ι) του 2000, έτσι ώστε να εναρμονιστεί με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κανονισμό.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 6: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

Ι. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ρύθμιση της απασχόλησης των εργοδοτουμένων αορίστου και ορισμένου χρόνου στη δημόσια υπηρεσία

Με την ψήφιση του περί της Ρύθμισης της Απασχόλησης Εργοδοτουμένων Αορίστου και Ορισμένου Χρόνου στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου του 2016, επιδιώχθηκε η άρση των χρόνιων στρεβλώσεων που υπήρχαν αναφορικά με το καθεστώς και τον τρόπο απασχόλησης των διαφόρων κατηγοριών εκτάκτου προσωπικού της Δημόσιας Υπηρεσίας, καθώς και η απλοποίηση, κωδικοποίηση και ενοποίηση όλων των σχετικών νομοθετικών διατάξεων που μέχρι την ψήφιση του νέου νόμου ήταν διάσπαρτες, σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο. Σημειώνεται ότι οι έκτακτοι υπάλληλοι σήμερα, ανέρχονται στο 30% περίπου του συνόλου του ανθρωπίνου δυναμικού της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Ενίσχυση της Διοικητικής Ικανότητας των κυβερνητικών τμημάτων/υπηρεσιών και ανάπτυξη των διευθυντικών στελεχών

Για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των κυβερνητικών υπηρεσιών, η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) δραστηριοποιείται σε 4 τομείς:

1. Αξιοποιεί το αποκεντρωμένο σύστημα διαχείρισης της μάθησης, στα πλαίσια του οποίου, σε συνάρτηση με τον στρατηγικό προγραμματισμό του κάθε Υπουργείου, γίνεται διάγνωση αναγκών μάθησης και σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση μαθησιακών παρεμβάσεων. Στόχος αυτής της διαδικασίας είναι όπως η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Υπηρεσίας να επικεντρώνεται στις μαθησιακές ανάγκες που αφορούν άμεσα την υλοποίηση των Στρατηγικών Σχεδίων, με καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που δαπανούνται, σε συνεργασία με τη Μονάδα Στρατηγικού Προγραμματισμού του κάθε Υπουργείου και τους Πυρήνες Μάθησης των Τμημάτων.
2. Παρέχει μαθησιακή και συμβουλευτική υποστήριξη για την υλοποίηση διοικητικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτού του τομέα προσφέρθηκαν μαθησιακές παρεμβάσεις για την υποστήριξη της Μεταρρύθμισης της Διαχείρισης των Δημόσιων Οικονομικών, για τη βελτίωση της αξιολόγησης προσωπικού και για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μέσω της ευαισθητοποίησης και της εμπλοκής όλων στην αξιοποίηση της τεχνολογίας. Σημαντική επίσης, ήταν και η συμβολή της ΚΑΔΔ στην προώθηση των θεμάτων Έξυπνης Ρύθμισης και βελτίωσης του ρυθμιστικού πλαισίου.
3. Προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα βασικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης σε ευρείες ομάδες στελεχών της δημόσιας διοίκησης, που αποσκοπούν στην προώθηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε στελέχη τα οποία ασχολούνται με συγκεκριμένες δραστηριότητες (π.χ. θέματα ισότητας και καταπολέμησης των διακρίσεων, ασφάλειας και υγείας καθώς και εξειδικευμένα προγράμματα).
4. Βελτιώνει συνεχώς τη δυνατότητα της να μπορεί να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες μάθησης των οργανισμών του δημόσιου τομέα, αναπτύσσοντας συνεργασίες με άτομα και οργανισμούς που προσφέρουν εκπαίδευση, τόσο στη Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, και εκσυγχρονίζοντας τον τρόπο λειτουργίας της.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, κατά το έτος 2016 πραγματοποιήθηκαν 286 μαθησιακές παρεμβάσεις με τη μορφή της εκπαίδευσης και της καθοδήγησης στις οποίες συμμετείχαν 5.931 στελέχη της δημόσιας διοίκησης, όπως φαίνεται στον πίνακα:

Δραστηριότητα	Μαθησιακές παρεμβάσεις	Συμμετοχές
1. Αποκεντρωμένο σύστημα	169	2.756
2. Υποστήριξη αλλαγών	35	1.233
3. Οριζόντιες	80	1.924
4. Ενίσχυση ΚΑΔΔ	2	18
Σύνολο	**286**	**5.931**

ΤΔΔΠ/ΚΑΔΔ

ΙΙ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Αναφορικά με το πλαίσιο της αξιοποίησης, διαχείρισης και ανάπτυξης της ακίνητης περιουσίας του κράτους έχει ολοκληρωθεί μελέτη που προτείνει τη διαμόρφωση του κατάλληλου πλαισίου για την προώθηση των βασικών στόχων της Κυβέρνησης στη βάση βέλτιστών πρακτικών.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 7: «ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΒΑΡΩΝ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

I. ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Η σύσταση του Τμήματος Φορολογίας κατά την 1η Ιουλίου 2014, ενοποιώντας τα δυο υφιστάμενα φορολογικά Τμήματα/Υπηρεσίες, άμεσης και έμμεσης φορολογίας, στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης, έγινε με στόχο την αύξηση της εθελούσιας συμμόρφωσης, την αποτελεσματικότερη είσπραξη των φόρων, τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών προς το φορολογούμενο.

Κατά το Φεβρουάριο 2016, έχει αλλάξει και συμπληρώθηκε με το διορισμό νέων Βοηθών Εφόρων, η σύνθεση της Διευθυντικής Ομάδας του Τμήματος Φορολογίας ενώ η οργανωτική δομή έχει παραμείνει στη μορφή με την οποία συστάθηκε το Τμήμα, παρόλο που ανάλογα με τις ανάγκες του Τμήματος και λόγω της υποστελέχωσης, η σύνθεση των Μονάδων επιδέχεται συχνά τροποποιήσεις.

Το Τμήμα Φορολογίας συνεχίζει να ακολουθεί σε γενικές γραμμές το Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2019, όπου τέθηκαν οι κύριοι Στρατηγικοί Στόχοι, Δράσεις και Δραστηριότητες, δίνοντας κυρίως έμφαση στις πρακτικές ενίσχυσης της φορολογικής συμμόρφωσης. Έχοντας εξασφαλίσει τις απαραίτητες εγκρίσεις και έχοντας αναγνωριστεί η αναγκαιότητα υιοθέτησης Νέου Μηχανογραφικού Συστήματος, το Τμήμα Φορολογίας κατά το 2016, με τη βοήθεια ξένων εμπειρογνωμόνων, προχώρησε στην αναγνώριση αναγκών και στην ετοιμασία προδιαγραφών με στόχο την κατάρτιση των εντύπων προσφορών για Νέο Μηχανογραφικό Σύστημα και την προκήρυξη της προσφοράς εντός του 2017.

II. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Εντός του 2016, πάρθηκε η πολιτική απόφαση για τη σύσταση Ad Hoc Ειδικής Επιτροπής στον Τομέα των Επιχειρηματικών Υπηρεσιών, δίνοντας της χρονικό περιθώριο έξι μηνών για να ολοκληρώσει το έργο της. Έχει ετοιμαστεί πίνακας δράσεων θέτοντας στόχους άμεσου, μεσοπρόθεσμου όσο και μακροπρόθεσμου ορίζοντα. Οι στόχοι έχουν προσδιοριστεί μετά από διαβούλευση με εκπροσώπους του ιδιωτικού τομέα. Οι δράσεις που έχουν ενσωματωθεί αγγίζουν το μεγαλύτερο φάσμα της οικονομίας καθώς και αρμοδιοτήτων του δημόσιου τομέα.

Περαιτέρω, ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος τροποποιήθηκε με σκοπό την αποσαφήνιση ορισμένων διατάξεων του βασικού νόμου, κατά τρόπο που να επιτυγχάνεται με τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα, ο στόχος της παροχής φορολογικών κινήτρων σε φυσικά πρόσωπα που επενδύουν σε καινοτόμες επιχειρήσεις, είτε απευθείας είτε μέσω επενδυτικού ταμείου.

Η Κυπριακή Δημοκρατία τήρησε τη δέσμευση της, σε σχετική απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ όπου κλήθηκαν όλα τα Κράτη Μέλη να ακολουθήσουν παραμέτρους της Δράσης 5 (Base Erosion and Profit Shifting: BEPS 5) για την καταπολέμηση των επιζήμιων φορολογικών πρακτικών πιο αποτελεσματικά, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφάνεια και την πραγματική υπόσταση και εντός του 2016 τροποποιήθηκε το φορολογικό πλαίσιο των Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

Επιπλέον, τροποποιήθηκε ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η αδυναμία που εντοπίστηκε στη φορολόγηση ποσών που εισπράττονται έναντι παραχώρησης δικαιώματος αγοράς ή δικαιώματος ανταλλαγής ή δικαιώματος μίσθωσης ακινήτου, καθώς και οποιονδήποτε άλλων ποσών που εισπράττονται βάσει όρου συμφωνίας αγοραπωλησίας ή

μίσθωσης ακινήτων σε περίπτωση μη πραγματοποίησης της υπό αναφορά πράξης. Για τον ίδιο Νόμο έγινε τροποποίηση για να εξαιρεθούν από την καταβολή φόρου κεφαλαιουχικών κερδών στα πλαίσια διάθεσης ιδιοκτησίας, οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και οι μισθωτές στις περιπτώσεις απλής και αντίστροφης χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου οι οποίες προβλέπουν δικαίωμα αγοράς του μισθίου από το μισθωτή και έχουν εγγραφεί στο αρμόδιο επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο.

Στα πλαίσια της πιο πάνω τροποποίησης για τις χρηματοδοτικές μισθώσεις, έχει τροποποιηθεί και ο περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας, ώστε να καταστεί σαφές ότι τα μισθώματα στην περίπτωση χρηματοδοτικών μισθώσεων με δικαιώματα αγοράς του μισθίου από το μισθωτή δεν θα θεωρούνται ενοίκια και επομένως δεν θα υπόκεινται σε έκτακτη εισφορά για την ενίσχυση της αμυντικής ικανότητας της Δημοκρατίας.

Επιπρόσθετα, σε σχέση με το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας στα πλαίσια της βελτίωσης του πλαισίου φορολογικής διαχείρισης και της περαιτέρω μείωσης του άχθους των φορολογουμένων, προωθήθηκε η τροποποίηση των Γενικών Κανονισμών για εισαγωγή της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής υποβολής των φορολογικών δηλώσεων ΦΠΑ για όλα τα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο ΦΠΑ. Επίσης, με τροποποίηση της περί Φ.Π.Α. Νομοθεσίας, βελτιώθηκε το πλαίσιο μέσα από το οποίο τυγχάνει επιβολής ο μειωμένος συντελεστής Φ.Π.Α. 5% για παράδοση ή ανέγερση κατοικίας η οποία χρησιμοποιείται ως κύριος και μόνιμος χώρος διαμονής στη Δημοκρατία. Περαιτέρω, κατά το 2016 παραχωρήθηκε αυξημένη έκπτωση για έγκαιρη πληρωμή στη φορολογία ακίνητης ιδιοκτησίας που φτάνει το 75%, ενώ από την 1.1.2017 εφαρμόσθηκε η πλήρης κατάργηση της εν λόγω φορολογίας.

Αναφορικά με τα φορολογικά κίνητρα για επιπρόσθετη ώθηση της ανάπτυξης της οικοδομικής βιομηχανίας και της προσέλκυσης νέων επενδύσεων, τόσο από στην εγχώρια, όσο και στην ξένη αγορά, έγινε τροποποίηση του περί Κτηματολογίου και Χωρομετρικού (Τέλη και Δικαιώματα) Νόμου όπου οι βασικές τροποποιήσεις ήταν η επ' αόριστο επέκταση των μειωμένων τελών μεταβίβασης κατά 50%. Επιπλέον στα πλαίσια της προώθησης των χρηματοδοτικών μισθώσεων, τροποποιήθηκε ο ίδιος Νόμος ώστε να καθοριστούν τα τέλη που θα καταβάλλονται στο αρμόδιο επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο για την εγγραφή των χρηματοδοτικών μισθώσεων και για τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας, στις περιπτώσεις που η χρηματοδοτική μίσθωση αφορά ακίνητη ιδιοκτησία, καθώς και στην περίπτωση μεταβίβασης εμπράγματου δικαιώματος που αποκτήθηκε με χρηματοδοτική μίσθωση. Τέλος, τροποποιήθηκε ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμος ώστε να καθοριστεί η διαδικασία εγγραφής χρηματοδοτικής μίσθωσης στο αρμόδιο επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο για την καλύτερη διασφάλιση των δικαιωμάτων του μισθωτή και τη δυνατότητα μεταφοράς του εμπράγματου βάρους επί των δικαιωμάτων του μισθωτή πάνω στο ακίνητο.

III. ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Σε σχέση με το παγκόσμιο πρότυπο που έχει αναπτύξει το Παγκόσμιο Φόρουμ (Global Forum) του ΟΟΣΑ για την ανταλλαγή πληροφοριών σε φορολογικά θέματα και τη φορολογική διαφάνεια, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει αξιολογηθεί από μη συμμορφούμενη σε ευρέως συμμορφούμενη με το πρότυπο, αντικατοπτρίζοντας την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε σχέση με την πρακτική εφαρμογή του υπό αναφορά προτύπου.

Μέσω των στοχευμένων και συντονισμένων ενεργειών όλων των εμπλεκόμενων Τμημάτων, Υπηρεσιών και Φορέων, έχει επιτευχθεί η ευθυγράμμιση με το πρότυπο στους τομείς της

διαθεσιμότητας των πληροφοριών που απορρέουν από τις υποχρεώσεις των εταιρειών και συνεταιρισμών να καταχωρούν επικαιροποιημένες πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές με βάση τους οικείους Νόμους, της τήρησης αξιόπιστων Λογιστικών πληροφοριών και ανταπόκριση αιτημάτων ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς με τους εταίρους σε εύθετο χρόνο. Η συμπληρωματική αξιολόγηση της 2ης φάσης της Κύπρου για τη φορολογική διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς, υιοθετήθηκε από την ολομέλεια του Global Forum στις 29-30/10/2015. Το αποτέλεσμα της συμπληρωματικής έκθεσης έχει αναβαθμίσει την Κύπρο επιφέροντας σημαντικά οικονομικά και πολιτικά οφέλη στο νησί.

Παράλληλα, ένα ακόμη βήμα στην προσπάθεια της Κυβέρνησης για πρόοδο στον τομέα της φορολογικής διαφάνειας και της ανταλλαγής πληροφοριών, σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, αποτέλεσε η υπογραφή στις 29/10/2014 της Πολυμερούς Συμφωνίας των Αρμόδιων Αρχών για την αυτόματη ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς, μαζί με 51 χώρες/δικαιοδοσίες. Από αυτές οι 48, συμπεριλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανήκουν στην Ομάδα χωρών γνωστή ως «early adopters group», οι οποίες έχουν δεσμευτεί να υιοθετήσουν το νέο διεθνές κοινό πρότυπο αναφοράς, σηματοδοτώντας την έναρξη της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών από το 2017. Με βάση τις δεσμεύσεις μας όπως προκύπτουν από την πιο πάνω Συμφωνία, εκδόθηκε Διάταγμα στις 20/5/2016, ενσωματώνοντας έτσι στο εθνικό δίκαιο τις απαιτήσεις υποβολής χρηματοοικονομικών στοιχείων και διαδικασίες δέουσας επιμέλειας που θα ακολουθούνται από τα Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα με βάση το Κοινό Πρότυπο Αναφοράς.

Επιπλέον η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει στην Ειδική Επιτροπή που έχει συσταθεί από τον ΟΟΣΑ (OECD AD-Hoc committee) για τη συνομολόγηση «Πολυμερούς Φορολογικής Σύμβασης». Σκοπός της σύστασης αυτής της επιτροπής η ανάπτυξη Πολυμερούς Φορολογικής Συνθήκης για αντιμετώπιση της μείωσης της Φορολογικής Βάσης και της Μεταφοράς Κερδών (Base Erosion and Profit Shifting: BEPS) όπως προνοείται από τη Δράση 15. Εντός του Ιουνίου του 2017 αναμένεται να υπογραφεί η 'Πολυμερής Σύμβαση' από περίπου 98 δικαιοδοσίες, συμπεριλαμβανομένου και της Κυπριακής Δημοκρατίας όπου θα ενσωματωθούν αυτόματα στις υφιστάμενες Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας και οι ελάχιστες προϋποθέσεις των Δράσεων 6 για την καταπολέμηση των καταχρήσεων και 14 για τους αποτελεσματικούς μηχανισμούς επίλυσης διαφορών.

Επιπρόσθετα, η Κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να ενσωματώσει στην εθνική έννομη τάξη πρόνοιες οι οποίες ευθυγραμμίζονται με 4 από τις 15 Δράσεις που έχει αναπτύξει ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στα πλαίσια στρατηγικών καταπολέμησης της φοροδιαφυγής μέσω της μεταφοράς κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων, σε χώρες με ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς. Οι 4 αυτές Δράσεις (Δράση 5, 6, 13 και 14) αποτελούν τις ελάχιστες απαιτήσεις οι οποίες περιστρέφονται γύρω από την καταπολέμηση επιζήμιων φορολογικών πρακτικών, των καταχρήσεων των φορολογικών Συμφωνιών, την εισαγωγή αποτελεσματικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών και την εισαγωγή κανόνων για την τεκμηρίωση ενδο-ομιλικών συναλλαγών.

Στο πιο πάνω πλαίσιο, η Κύπρος συνυπέγραψε με άλλα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ την 1/11/2016 την Πολυμερή Συμφωνία Αρμόδιων Αρχών για την ανταλλαγή εκθέσεων ανά χώρα, απόρροια της Δράσης 13 των μέτρων BEPS, σχετικά με την τεκμηρίωση για τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης των πολυεθνικών επιχειρήσεων (transfer pricing) και για την ενίσχυση της διαφάνειας. Οι πρόνοιες της Συμφωνίας έχουν ενσωματωθεί σε σχετικό Διάταγμα που εκδόθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών στις 30/12/2016, δυνάμει του άρθρου 6 (16) των Περί Βεβαιώσεων και Εισπράξεων Φόρων Νόμων. Το Διάταγμα καθορίζει τις υποχρεώσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων που περιλαμβάνουν την

απαίτηση ότι, οι επιχειρήσεις αυτές θα πρέπει να παρέχουν στις φορολογικές αρχές τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την παγκόσμια κατανομή του εισοδήματος τους, την οικονομική δραστηριότητα και τους φόρους που καταβάλλονται μεταξύ των χωρών για αξιολόγηση του ρίσκου απώλειας φορολογικών εσόδων.

IV. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Οι Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ) έχουν καίρια οικονομική και πολιτική σημασία, αφού συμβάλουν ουσιαστικά στην περαιτέρω προσέλκυση ξένων επενδύσεων και στην προώθηση της Κύπρου ως διεθνές επιχειρηματικό κέντρο. Εντός του 2016 υπογράφηκαν τρεις νέες Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (με Ινδία, Λετονία και Τζέρσεϊ) και έχουν τεθεί σε ισχύ δύο νέες ΣΑΔΦ, με τη Λετονία και τη Γεωργία.

V. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Μητρώα Φορολογουμένων

Η φορολογική βάση άμεσης φορολογίας κατά το τέλος του 2016 περιλάμβανε 822.850 ενεργούς φακέλους φορολογουμένων και η βάση έμμεσης φορολογίας 87.770 ενεργούς φορολογούμενους. Η βάση άμεσης φορολογίας παρουσιάστηκε να παραμένει σχετικά σταθερή σε σχέση με το 2015 και απέκοψε την αυξητική πορεία που παρουσιάστηκε μεταξύ 2014 και 2015. Η σταθερότητα οφείλεται στην εφαρμογή της διαδικασίας εκκαθάρισης της βάσης (με την έκδοση της σχετικής Εσωτερικής Οδηγίας 2016/5 που προβλέπει τη λήψη και αξιοποίηση στοιχείων του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (ΤΕΕΕΠ)) και την παράλληλη εγγραφή νέων εταιρειών, υπαλλήλων και άλλων φορολογούμενων π.χ. για σκοπούς φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας. Ταυτόχρονα, η βάση της έμμεσης φορολογίας παρουσίασε σταθερή αύξηση, όπως είχε παρατηρηθεί και κατά το 2015.

Καθυστερημένη εργασία διευθέτησης ενστάσεων

Η καθυστερημένη εργασία της διευθέτησης ενστάσεων, κατά το 2016 σημείωσε συνολική μείωση 5.547 ενστάσεων, παρόλη την αυξημένη υποβολή ενστάσεων κατά το $2^{ο}$-$3^{ο}$ τρίμηνο 2016, λόγω της μαζικής επιβολής φορολογιών. Επίσης, η διευθέτηση ενστάσεων παλαιότερων ετών, βρίσκεται σε αρκετά προχωρημένο στάδιο, αφού οι ενστάσεις πριν το 2003 έχουν μειωθεί από 6.901 σε 3.308.

Παραλαβή Δηλώσεων Εισοδήματος

Προς αποφυγή ταλαιπωρίας και άμεση εξυπηρέτηση του κοινού, κατά τον Απρίλιο 2016, όπως και τα προηγούμενα έτη, το Τμήμα προχώρησε σε διευθετήσεις για τη διευκόλυνση των φυσικών προσώπων, στελεχώνοντας επαρκώς τους χώρους παραλαβής δηλώσεων με προσωπικό για την άμεση παραλαβή και την επίλυση απορίων και αξιοποιώντας την ύπαρξη περισσότερων επαρχιακών γραφείων λόγω της ενοποίησης. Επίσης, εκπρόσωπος τύπου του Τμήματος Φορολογίας ενημέρωσε και καθοδήγησε τους φορολογούμενους μέσω του τύπου και των ΜΜΕ, για την υποχρέωση υποβολής της Δήλωσης Εισοδήματος Μισθωτού, τον τρόπο συμπλήρωσης της Δήλωσης τον τρόπο υπολογισμού του φόρου και τις ημερομηνίες υποβολής και καταβολής του οφειλόμενου φόρου. Παράλληλα, το Τμήμα, μέσω της Μονάδας Εξυπηρέτησης και Εκπαίδευσης Φορολογουμένων έχει εκδώσει χρήσιμο οδηγό συμπλήρωσης της Δήλωσης Εισοδήματος, για την καλύτερη καθοδήγηση των πολιτών.

Δ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- **Εκδόσεις**
  1. Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών 2017-2019
  2. Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους 2016-2020
  3. Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2015
  4. Τριμηνιαίο Δελτίο Χρέους για 1ο, 2ο, 3ο, 4ο τρίμηνο 2016, μόνο ηλεκτρονικά
  5. Ενημερωτικό Δελτίο προς επενδυτές ανά διμηνία, μόνο ηλεκτρονικά

- **Εκδόσεις (Αγγλικά)**
  1. Cyprus Medium Term Debt Strategy 2016-2020

- **Συναφείς Ιστοσελίδες**
  1. www.mof.gov.cy (κεντρική ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών)
  2. www.mof.gov.cy/pdmo (ιστοσελίδα Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους)
  3. www.mof.gov.cy/ce (ιστοσελίδα Τμήματος Τελωνείου)
  4. www.papd.mof.gov.cy (ιστοσελίδα Τμήματος Δημοσίας Διοίκησης και Προσωπικού
  5. www.mof.gov.cy/capa (ιστοσελίδα Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης)
  6. www.mof.gov.cy/ird (ιστοσελίδα Τμήματος Φορολογίας)
  7. www.cystat.gov.cy (ιστοσελίδα Στατιστικής Υπηρεσίας)
  8. www.mof.gov.cy/gpo (ιστοσελίδα Κυβερνητικού Τυπογραφείου)
  9. www.mof.gov.cy/dits (ιστοσελίδα Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής)
  10. www.mof.gov.cy/dgps (ιστοσελίδα Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών)
  11. http://www.financialombudsman.gov.cy (ιστοσελίδα Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου)
  12. www.centralbank.gov.cy (ιστοσελίδα Κεντρικής Τράπεζας)
  13. www.cysec.gov.cy (ιστοσελίδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)
  14. www.cse.com.cy (ιστοσελίδα Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου)
  15. www.reform.gov.cy (ιστοσελίδα για τη Διοικητική και Αναπτυξιακή Μεταρρύθμιση)